

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Erämaan laiva

Viittomakielisen tarinan luomisen hyödyt

Altti Halonen

Viittomakielen tulkkaus (AMK Tulkki) (240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 04 / 2018

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Altti Halonen	Sivumäärä 29 ja 18 liitesivua
Työn nimi Viittomakielisen tarinan luomisen hyödyt: Erämaan laiva	
Ohjaava(t) opettaja(t) Zita Kóbor-Laitinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja OSK Ursa Minor/ Noora Karjalainen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda viittomakielinen tarina viittomakieliselle lapsiyleisölle. Tarinan kehityksen aikana tutkin kirjallisuutta viittomakielisen tarinan kerronnan perinteestä ja sen tunnusmerkeistä. Tavoitteena oli kerätä tietoa viittomakielisen tarinan hyödyistä tulkkiopiskelijalle ja siitä, kuinka näitä hyötyjä voisi hyödyntää viittomakielen opiskelussa ja kenties tulkkauksessa.</p> <p>Viittomakielisen tarinan luomistyön aikana käytin inspiraation lähteenä erilaisia viitottuja videoaineistoja. Tarinan kehittämässä ja luomisessa minulla oli apunani Ursa Minorin Noora Karjalainen, joka toimi asiantuntijana opinnäytetyöni aikana sekä työni tilaajana. Karjalainen auttoi tarinan luomisessa alusta aina loppuun asti. Karjalainen antoi palautetta työni aikana ja palautteen avulla sain kehitettyä tarinaani eteenpäin.</p> <p>Kirjoitin tarinan kehityksen aikana prosessipäiväkirjaa, johon kirjoitin ylös mietteitäni, harjoituksieni tuloksia sekä Karjalaiselta saatuja palautteita tarinasta eri vaiheissa. Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössäni käytettiin prosessianalyysia.</p> <p>Viittomakielinen tarina, Erämaan laiva, joka on tuotteena tässä opinnäytetyössä, on itse suunniteltu ja kehitetty tarina. Opinnäytetyöstä on hyötyä tulkkiopiskelijoille, valmistuneille tulkeille sekä tarinan kohdeyleisölle.</p> <p>Viittomakielisen tarinan luomisesta sain tietoa viittomakielisen tarinankerronnan perinteestä sekä tunnusmerkeistä sekä niiden hyödyntämisestä tulkkauksessa. Sain lisää oppia itse viittomakielestä ja sen rakenteesta, kuin myös inspiroivan ja tehokkaan viittomakielen harjoittelumenetelmän. Työtä voitaisiin hyödyntää tulevaisuudessa kehittämällä viittomakielisen tarinan luomispaja, jossa tulkkiopiskelijat asiantuntijan johdolla voisivat kehittää tarinan viittomakielellä ja hyödyntää siitä saatavia oppeja opiskelussaan tai työelämässä. Työn tuloksena saatiin myös viitottu tarina.</p>	
Asiasanat sadut, tarinankerronta, viittomakieli	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Altti Halonen	Number of Pages 29 and 18 attachments
Title Benefits of creating story in sign language: Ship of the desert	
Supervisor(s) Zita Kóbor-Laitinen	
Subscriber and/or Mentor OSK Ursa Minor/ Noora Karjalainen	
Abstract <p>The aim of the thesis was to create an original story in sign language for children. During the development of the story I studied literature from tradition of sign language narrative and how to recognize it. Goal was to collect information of benefits from creating an own original story to sign language interpreter students and how to utilize these benefits in sign language studies and perhaps in interpreting.</p> <p>During creating the sign language story I used different kind of signed videos as an inspiration for my own story. During the storys creation and development I got help from Ursa Minors Noora Karjalainen who worked as an consulting expert troughout my thesis. Ursa Minor and Noora Karjalainen were also my works subscriber. Karjalainen helped me creating the story and commented my story and also mentored me during the process. Comments and mentoring she gave me were major help for me and for my story.</p> <p>I wrote processdiary during developing the story. In the diary I wrote down my thoughts, results of my practice sessions and comments from Karjalainen. I used processanalysis as my research method during my thesis.</p> <p>Story, Ship of the desert, is the product in this thesis. Story is original and I created it myself. Thesis is useful to sign language interpreterstudent, interpreters and target audience of the story.</p> <p>Creating an story in sign language I acquired knowledge from sign language narratives tradition and how to utilize this knowledge in interpreting. I acquired more knowledge from sign language itself and from its structure, also an inspiring and effective training method in sign language. This thesis could be utilize in future to develop an sign language story workshop where interpreter students could create own storys in sign language with the guidance of the expert. As an result of this thesis an signed story was created.</p>	
Keywords stories, narrative, sign language	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 VIITTOMAKIELISET TARINAT JA SADUT	6
2.1 Viittomakielisen tarinan perinteet ja tunnusmerkit	7
2.2 Viittomakielinen runous	10
2.3 Visual vernacular	10
3 ESITTÄVÄN TAITEEN TULKKAUS	11
3.1 Teatteritulkkaus	11
3.2 Musiikin tulkkaus	12
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	13
4.1 Tutkimuskysymys ja -menetelmät	13
4.2 Prosessipäiväkirja ja prosessianalyysi	13
4.3 Self-Translation – Itsensä kääntäminen	14
5 ERÄMAAN LAIVA	15
5.1 Käsikirjoitus	16
5.1.1 Ensimmäinen versio: ”Pitsausversio”	16
5.1.2 Toinen versio: ”Ideariihiversio”	16
5.1.3 Kolmas versio: ”Muistilista”	17
5.3 Tarinan kehittyminen ja harjoitukset	18
6 POHDINTA JA TULOKSET	23
7 JATKOTUTKIMUSAIHEET	26
7.1 Konsepti työpajasta	26
7.2 Viittomakielisen tarinan esittäminen	28
LÄHTEET	29
LIITTEET	31
Liite 1	31
Liite 2	36
Liite 3	42
Liite 4	44
Liite 5	44

1 JOHDANTO

Viittomakielellä kerrotut tarinat, runot, sadut, vitsit ja esitykset ovat kiinnostaneet minua koko opiskeluni ajan. Ensimmäisinä opiskeluvuosinani harjoittelin viittomakielen ymmärtämistä sekä tulkkausta lasten satujen avulla. Sadut olivat toki suomenkielestä käännettyjä, mutta hyvää harjoitusta aloittelevalle opiskelijalle. Myöhemmin opiskeluisani pääsin tutustumaan viittomakieliseen runouteen sekä pieniin tarinoihin. Kielen käyttö näissä tarinoissa oli todella kiehtovaa ja mielenkiintoista. Yksi lempitehtävistäni koulussa oli luoda erilaisia lauseita tai pieniä kertomuksia. Koin oppineeni näistä harjoituksista paljon.

Tulkki käyttää työssään erilaisia strategioita kuten roolinvaihtoa, kuvailevia verbejä tai visuaalisia viittomia, joiden avulla tulkki säästää aikaa ja kapasiteettiaan. Tämä myös luo miellyttävän näköistä viittomista. Juuri näitä asioita opin itse luomalla erilaisia lauseita, pieniä kertomuksia sekä tarinoita. Tämän kaltaiset harjoitukset olivat harmi kyllä hyvin vähäisiä koulussa. Aloin pohtimaan kolmantena opiskeluvuotena itse luomisen sekä esiintymisen hyötyjä tulkille. Mietin, että saisiko tarinan luomisesta lisää työvälineitä tulkkaukseen, joita sitten pystyisin hyödyntämään tulkkausharjoitteissa sekä tulkkaustoimeksiannoissa työharjoittelun aikana.

Ensimmäinen asia, kun aloin miettimään opinnäytetyötäni, oli että haluan luoda jotain konkreettista. Lopulta minulle yhdistyi ajatukset oman mielikuvituksen ja luovuuden yhdistämistä omaan oppimiskokemuksiin sekä viittomakieliseen tarinan kerrontaan. Halusin luoda tarinan viittomakielellä ja samalla tutkia, millaisia hyötyjä viittomakielisen tarinan luomisesta tulkkiopiskelija voisi saada.

Miksi sitten valitsin viittomakielisen tarinan tekemisen opinnäytetyöni aiheeksi? Ajattelin sen olevan tapa päästä tutkimaan ja kokeilemaan viittomakielisen tarinankerronnan eri osa-alueita. Tällä tavalla koin saavani ensikäden tietoa ja lisää oppia viittomakielestä, joita pystyn hyödyntämään tulkin urallani.

Toinen syy, miksi tahdoin tehdä viittomakielisen tarinan, oli että viittomakielisistä tarinoista on iloa viittomakielisille lapsille. Samalla, kun itse teen tutkimusta tarinan luomisen ja esittämisen hyödyistä, luon jotain konkreettista viittomakieliselle yleisölle.

Tilajana toimiva Ursa Minor on vapaa teatteri sekä esittävän taiteen osuuskunta ja se on perustettu vuonna 2015. Oman esitystuotannon lisäksi Ursa Minor järjestää erilaisia työpajoja, puhujavierailuja, kursseja ja teatteriryhmiä nuorille sekä aikuisille. Esittävän taiteen tulkkauksellekin on järjestetty oma kurssinsa. Kurssin ensimmäisessä osassa keskitytään teatteriesityksen tulkkaukseen sekä viittomakieliseen ilmaisuun. Kurssin toisella puoliskolla/jatkokurssilla puolestaan keskitytään äänimaailman, musiikin sekä laulun tulkkaamiseen. Ursa Minorissa toimivat Noora Karjalainen, Anne Sjöroos sekä Helena Torboli. Kolmikon tarkoituksena on tehdä esittävästä taiteesta saavutettavaa ja osallistavaa. Ursa Minor toimii myös yhteistyössä muiden esittävän taiteen laitosten ja ryhmien kanssa. Heidän toimistonsa sijaitsee Helsingin Pikku-Huopalahdessa. Yhteyshenkilönä opinnäytetyön aikana toimii Ursa Minorin taiteellinen johtaja, Noora Karjalainen. Karjalainen on auttanut tarinan luomiseen liittyvissä asioissa ja antanut paljon opastusta tarinassa itsessään, kuin myös viittomakielisessä rakenteessa. Olemme olleet Karjalaisen kanssa yhteydessä sähköpostitse, WhatsAppin välityksellä kirjallisesti, kuin myös viitottujen videoiden välityksellä sekä kasvotusten.

2 VIITTOMAKIELISET TARINAT JA SADUT

Viittomakielisiä tarinoita ja satuja löytyy Viittomakielisen kirjaston nettisivuilta. Sivuilta löytyy tarinoita lapsille, kuin myös vanhemmillekin ihmisille. Tarinat voivat olla näyteltäviä asuineen ja lavasteineen tai sitten yksinkertaisesti yksi viitoja kameran edessä. Monet saduista ovat käännettyjä versioita jo aikaisemmin kirjoitetuista klassikoista kuten esimerkiksi *Punahilkka*. Sivuilta löytyy myös erilaisia lasten loruja, kuin myös informatiivisia lastenohjelmia.

Viittomakielisen kirjaston sivuilta löytyy myös ensimmäinen suomalaisella viittomakielellä viitottu satukirja, *Heinähattu, Viittitossu ja ärhäkkä koululainen*. Kuurojen liitto alkoi vetämään tätä projektia, kun kuulivat kuurojen lasten opettajilta hyvän viittomakielisen

lastenkirjallisuuden valtavasta pulasta. (Kuurojen liitto 20.09.2016.) Viittomakielisen kirjaston tuottaja, Riitta Vivolin-Karén, on sanonut Ylen haastattelussa kirjan olevan oikein kaivattu. Muutaman minuutin mittaisia videoita on tehty aikaisemmin, mutta Suomessa Vivolin-Karénin ei ole kohdannut kokonaan viitottua satukirjaa. (Yle 18.11.2016.) Vivolin-Karén toivoo, että kirja ei jäisi ainoaksi, vaan tuotettaisiin lisää viittomakielistä materiaalia. (Yle 18.11.2016.) Kirjailijat Sinikka ja Tiina Nopola antoivat luvan kääntämiselle sekä kuvittaja Salla Savolainen antoi luvan käyttää kirjan kuvia viitotun tarinan tukena. (Yle 18.11.2016.) Videopohjaisessa kirjassa on yhdeksän luku ääneen luettuna, viitottuna ja kuvitettuna. Kirjan rahoitus oli osittain suoritettu joukkorahoituskampanjana, sillä kirjan tuottaminen on kallista. (Yle 18.11.2016.)

Sadut ja tarinat ovat myös tärkeitä lasten kasvun aikana, sillä saduista voi oppia paljon kielestä, elämänperusasioista sekä itsestään. Jyväskylän viittomakielisen koulun opettajat, jotka olivat toivoneet viittomakielistä satukirjaa, ovat sanoneet monilukuisuuden kehittävän oppilaiden muistia sekä kokonaisuuksien hahmottamista. (Yle 18.11.2016.) Oppilaan tulee osata yhdistää ja muistaa edelliset luvut ja tämä kehittää monilukuisuutta. (Yle 18.11.2016.) Muistin lisäksi kieli on erittäin tärkeä kaikenlaisessa oppimisessä, koska tietoa kerätään muistiin kielen avulla. (Nurmilaakso 2011, 31.) On tärkeää käyttää kieltä lapsen kanssa sillä tätä kautta lapsi oppii kielen paremmin, varsinkin pienten lasten kanssa. (Nurmilaakso 2011, 35.) Nurmilaakson tekstissä todetaan myös, että keskustelun lisäksi lapsen on hyvä tutustua myös muunlaiseen kielen käyttötapoihin esimerkiksi satujen, riimien sekä runojen kautta. Tällä tavoin lapsi oppii erilaisia kielen käyttötapoja erilaisissa tilanteissa. (Nurmilaakso 2011, 36.) Omassa tarinassani yritin keskittyä viittomakielellä leikkittelyyn ja samalla oman kielitaidon keittämiseen reflektoinnin kautta.

Seuraavassa kappaleessa käsittelen viittomakielisen tarinan kerronnan perinteitä sekä niille ominaisista tunnusmerkeistä.

2.1 Viittomakielisen tarinan perinteet ja tunnusmerkit

Rachel Sutton-Spence (Sutton-Spence 2010, 265.) kertoo artikkelissaan, että viitotut tarinat ovat toimineet tärkeänä kuurojen kulttuurin kulmakivenä kuurojen yhteisössä.

Tarinoiden kertominen on tärkeää, sillä tällä tavoin seuraavat sukupolvet saavat tietoonsa viittomakielen lingvistisen sekä kulttuurisen perinteen. Kuuro lapsi, jolla on kuulevat vanhemmat, ei välttämättä pääse käyttämään kunnolla viittomakieltä ennen päiväkotia, sillä vanhemmilla ei välttämättä ole viittomakielistä tukiverkostoa. Lapsen viittomakielen opettelu voi siis jäädä hyvin vähäiseksi ennen päiväkotiin tai kouluun siirtymistä. Monet viittomakieliset lapset oppivatkin viittomakieltä juuri ikätovereitten tai aikuisten viittomakielisten kertomien tarinoiden sekä kertomusten kautta. (Sutton-Spence 2010, 265 -270.) Omakohtaiset kertomukset sekä niiden jakaminen on yleistä kuurojen kulttuurissa ja näistä kertomuksista lapset voivat oppia esimerkiksi kielestä, tarinan kerronnasta sekä itsestään osana kuurojen yhteisöä. (Sutton-Spence 2010, 265 -270.)

Viittomakielisten keskuudessa on kerrottu myös klassisia satuja käännettynä viittomakielelle kuten: Punahilkka tai Kolme pientä porsasta. Tarinoita, joita kuulevatkin tietävät ja tuntevat varsin hyvin. Tarinoita voidaan kääntää suoraan viittomakielelle ja esittää sellaisenaan tarinaa suuremmin muuttamatta. Tarinan viittomisen lisäksi hahmot voidaan esittää osana kuurojen yhteisöä, jotta katsojat voisivat saada vahvemman ja paremman kokemuksen tarinasta. Tarinassa hahmot käyttäisivät vilkku-ovikelloja, soittaisivat video-puheluita, kaikki viittoisivat keskenään sekä yrittäisivät saada vastapuolen huomion koskettamalla hellästi tätä olkapäähän. (Sutton-Spence 2010, 277.) Käännetyn tarinan kerrontatapa ja sisältö voi vaihdella maakohtaisesti. Esimerkiksi Yhdysvalloissa amerikkalaisen viittomakielen (ASL) yhteisössä, tarinaan voidaan tuoda vastakkain asettelua kuulevien ja kuurojen välille. (Sutton-Spence 2010, 278.) Tällainen tarinan muokkaaminen ASL yhteisölle on kohtuullisen tuore ilmiö, mutta sitä esiintyy enenevässä määrin. Englantilaisen viittomakielen yhteisössä, (BSL) tarinoiden muokkaukset kuurojen maailmaan on aika yleistä ja sitä on tehty pitkään. Muokkausten tarkoituksena on saada lapset samaistumaan tarinaa sekä tuoda lapsille vahvempi kosketus viittomakieleen. Yleisö myös pääsee nauttimaan tarinasta enemmän. (Sutton-Spence 2010, 278.) Omassa produktissakin suunnittelin tarinan sijoittuvan kuurojen maailmaan, jossa kaikki ovat viittomakielisiä.

Viittomakielisessä tarinassa on tietynlaisia tunnusmerkkejä, minkä avulla tarina rakentuu. Tarinoissa viittominen on hyvin visuaalista ja erottuu selkeästi arkiviittomisesta.

Roolinvaihto on yksi tärkeimmistä elementeistä viitotuissa tarinoissa. Viittoja ottaa roolin itseensä hyvin vahvasti ja tuo hahmon maneerit hyvinkin visuaalisesti esille. (Sutton-Spence 2010, 288.) Jos tarinassa on monia hahmoja, on hahmojen välille tehtävä selkeä ero keholla, viittomistyyllillä sekä ilmeillä ja eleillä. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.) Roolinvaihtoon ei vain riitä puolelta toiselle siirtyminen vaan on tuotava enemmän visuaalisuutta sekä hahmon persoonaa esille viittoessa. Tarinasani on kaiken kaikkiaan neljä eri hahmoa ja kaikilla on erilaiset persoonat. Roolinvaihtoa tulee tehtyä paljon tarinan aikana ja minun oli mietittävä jokaiselle hahmolle omat viittomatyyli, että hahmot olisivat helpompi erottaa toisistaan tarinassa.

Viittomien toisto on myös yksi elementti, millä saadaan tarinaan lisää eloa. Toiston tarkoitus on yksinkertaisesti näyttää katsojalle toistuva toiminta. (Sutton-Spence 2010, 291.) Toistolla saadaan esimerkiksi eläimen liikkeitä kuvattua tai sitten ihan jonkin viittoman toistamisella kuvataan asian tapahtuvan monta kertaa.

Tilankäyttö on tärkeä elementti viitotussa tarinassa, sillä sen avulla voi kuvata montaa eri asiaa. Miten kaukana jokin asia on tai miten lähellä? Onko esine tuolla korkealla tai miksi tuon kengän pitää olla noin alhaalla? Tilankäytöllä voidaan myös kuvata kahta vastaparia visuaalisesti. Esimerkiksi oikea ja vasen voivat kuvastaa kuumaa ja kylmää tai hyvää ja paha. (Sutton-Spence 2010, 291 -292.)

Viittomakielisessä tarinassa, sekä seuraavassa kappaleessa käsiteltävässä viittomakielisessä runoudessa, on uudissanojen eli neologismien keksiminen ja käyttö tavallista sekä suotavaa. Uudissanojen käyttö herättää katsojissa mielenkiintoa verrattuna tavallisten arkiviittomien käyttöön. (Sutton-Spence ym. 2005, 69.)

Viittomakielisessä tarinan esityksessä voi apuna käyttää kuvia, lavasteita ja joissakin tapauksissa musiikkia sekä jonkinlaista äänimaailmaa. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.) Kuvat voivat auttaa yleisöä keskittymään sekä ne tuovat lisää visuaalisuutta ja kontekstia tarinaan. Musiikkia ja äänimaailmaa voi käyttää varsinkin, jos yleisössä on henkilöitä jotka kuulevat hieman. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.)

2.2 Viittomakielinen runous

Viittomakielinen runous voi vaikuttaa hyvin epätodennäköiseltä asialta, niille henkilöille joille viittomakieli ei ole tuttua. Tämä uskomus voi liittyä siihen, että epäilijät ajattelevat runouden tarvitsevan ääntä sekä, että viittomakieltä ei pidetä aitona kielenä. Epäilijöiden joukossa oli myös viittomakielisiä, jotka olivat eläneet vahvan oralismin aikana ja tämän takia epäilivät viittomakielistä runoutta. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.) Viittomakielinen runous ei olisi syntynyt tai lähtenyt kehittymään siksi, mitä se on tänään kuurojen yhteisössä ilman muutamia hyvin koulutettuja henkilöitä. Viittomakielinen runous tarvitsi tekijöitä levittäytyäkseen, mutta runouden kehittyminen levittäytyminen alkoi kukoistamaan vasta videonauhojen yleistyessä. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.) Tämä toi tallennusmahdollisuuden tallentaa runot myöhemmin katseltaviksi. Kirjoitettuun runouteen verrattuna viittomakielisessä runoudessa näkyy viittojan jälki aina, samalla tavalla, kuin myös kirjoitetun runon lukijalla. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.) Mutta kirjoitettua runoa lukiessa, tällainen ei tule esiin. Viittojilla ja lukijoilla on omat tyykinsä varsinkin runoja viittoessa tai lukiessa. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.)

Viittomakielisessä runoudessa on rakenteellisia eroja viittomakieleen. Se eroaa selkeästi tavallisesta arkiviittomisesta ja siksi runon tunnistaakin runoksi, koska se näyttää erilaiselta ja kenties hieman oudolta. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.)

2.3 Visual vernacular

Visual vernacular on tekniikkamuoto, jossa tarinan sisältö tuodaan esiin käyttäen ilmeitä, eleitä, viittomia sekä kehoa näyttävällä ja poikkeavalla tavalla verrattuna arkiviittomiseen. Visual Vernacular lähentelee tyyliään viittomakielistä runoutta tapaan, joka puolestaan eroaa viittomakielestä ja sen normeista sekä selkeästi poikkeaa viittomakielen rakenteesta. (Sutton-Spence, Ladd & Rudd, 2005.) Visual Vernacular lähentelee pantomiimia, mutta ei aivan ole sitä, sillä visual vernacular on pantomiimin ja runouden sekoitusta. (Noora Karjalainen, 2018). Viittomakieliset taiteilijat käyttävät viittomakieltä sekä pantomiimia luodakseen tarinan. Kehoa, eleitä, ilmeitä sekä viittomia käytetään luovalla tavalla (Ish's VV World Viitattu 16.04.2018), mitä arkiviittomisessa

ei välttämättä tehtäisi. Omassakin tarinassa otin vaikutteita visual vernacular taitelijoista ja heidän töistään, joita löysin Youtube-palvelusta.

3 ESITTÄVÄN TAITEEN TULKKAUS

Esittävän taiteen tulkkaus viittaa usein kirjoitetun taiteellisen tekstin kääntämiseen ja tulkkaamiseen. (Napier, McKee, Goswell. 2010, 137) Tähän kategoriaan kuuluvat, näytelmät, musikaalit sekä musiikkiesitykset. Viittomakielen tulkit ovat lavalla määrättyssä paikassa tulkkaamassa ja ikään kuin osana esitystä. Jos kyseessä olisi viittomakielinen esitys, tulkkien paikka voisi olla paremmin eturivissä mikrofonin kanssa. On kuitenkin olemassa viittomakielisiä esityksiä, jossa viittomakielen tulkit on otettu lavalle mukaan osana esiintyjä. Kuten Teatteri Totin tuotannossa *Tiennäyttäjät tähtien joukossa*, tulkit olivat osana esitystä näyttelijöinä. (Teatteri Totti 2018)

3.1 Teatteritulkkaus

Teatteri-esitykseen valmistautuminen vaatii aikaa ja ennakkomateriaalia, kuten käsikirjoituksen, laulujen sanat jne. Materiaalit saatuaan, tulkkipari voi aloittaa valmistautumisen. Käsikirjoituksen tai laulujen kääntäminen viittomakielelle on hyvä ja tehokas tapa valmistautua esitykseen. Käännöksen tekeminen on hyvä, sillä siten tietoonsa hyvin esityksen rungon ja siten tulkit osaavat ennakoida tulevat vuorosanat sekä kohtauokset. Itse esityksessä, tulkit eivät viito vain valmistamaansa käännöstä vaan tulkkaavat esityksen. (Napier, McKee, Goswell. 2010, 137) Esityksen aikana näyttelijät voivat improvisoida vuorosanoja tai muuttaa tapaa jolla he sanovat vuorosanat, jolloin tulkin on mukauduttava tilanteeseen. Myös pelkän käsikirjoituksen kääntäminen ei anna tulkeille kokonaiskuvaa esityksestä ennen, kuin he ovat nähneet näyttelijöiden suorituksen. (Napier, McKee, Goswell. 2010.) Näyttelijät ovat voineet muokata puheensa tahtia, hahmonsa piirteitä, hahmon käyttäytymistä muita hahmoja tai yleisöä kohtaan ja näitä asioita ei voi huomata pelkästään tekstiä lukemalla. (Napier, McKee, Goswell. 2010.) Esitysten tulkkaukseen valmistautuessa on myös tärkeää tehdä hie-man tutkimusta näytelmästä tai musiikkiesityksestä. Tulkeille voi tulla vastaan sanoja joita he eivät välttämättä ymmärrä tai sanoilla sekä musiikilla voi olla jokin merkitys,

mikä ei tule esiin pelkästään lukemalla tai kuuntelemalla. (Napier, McKee, Goswell. 2010.)

Tiimityö on tärkeää esitysten tulkkauksessa ja useimmiten esityksiin varataan kaksi tulkkia vähintään. (Napier, McKee, Goswell. 2010.) Parit valmistautuvat yhdessä ja antavat toisilleen palautetta suorituksista sekä auttavat toisiaan. Tärkeää on muistaa jakaa ketä roolihahmoa kukin tulkkaa. Roolihahmojen jaot voivat aina vaihdella kohtausten välillä, mutta tietynlainen ennakoitu jako auttaa selkeyttämään tilannetta. (Napier, McKee, Goswell. 2010.) Yksi tehokas tapa helpottaa tulkkausta, mitä tulkit voivat yhdessä miettiä, on hahmojen viittomat. Viittomat helpottavat näytelmän seuraamista, sillä nimien erillinen sormitus voi olla hyvinkin sekoittavaa ja vaikeasti nähtävää puhumattakaan hidasta. (Napier, McKee, Goswell. 2010.) Viittoma kannattaa olla helppo ja ilmiselvä hahmoon liittyvä sekä se on tuotava esityksessä esiin mahdollisimman helpolla tavalla, että yleisö tietää kenestä on kyse. (Napier, McKee, Goswell. 2010.)

3.2 Musiikin tulkkaus

Raija Roslöfin ja Ulla Veitosen mukaan musiikin tulkkauksessa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin: Mikä on musiikin käännökseen tarkoitus? Miksi tässä tilaisuudessa on musiikkia? Mikä tunnetila, reaktio tai vaikutus musiikilla halutaan saada aikaan? (Roslöf, Veitonen. 2006, 171). Musiikin tulkkauksessa pyritään tuomaan katsojalle musiikin tuomat tunnetilat, siksi tulkin on mietittävä, minkälaisen tunnetilan se herättää tulkissa ja tuotava se esiin tulkkauksessa. Tämä taas tuo esiin sen, että voiko musiikin tulkkauksessa käyttää tulkkaus-käsitettä? (Roslöf, Veitonen. 2006, 171). Roslöfin ja Veitosen mukaan, musiikissa on aina kysymys hyvin subjektiivisista kokemuksista. (Roslöf, Veitonen. 2006, 171). Kuinka siis voi tietää, mikä on subjektiivista tulkin-taan ja mikä tulkin oman luovan työn toteumaa? Yhdysvalloissa muutama tulkki, jotka ovat erikoistuneet musiikin tulkkaukseen, ovat alkaneet kutsua itseään ”Sign Language Artist” tulkkinimikkeeseen sijasta. (Roslöf, Veitonen. 2006, 171). Tämän nimikkeeseen avulla asiakas saa tietää, että tulkkeessa voi olla mukana tulkin omaa näkemystä. (Roslöf, Veitonen. 2006, 172). Tavoitteena musiikin tulkkauksessa olisi siis saada asi-

akkaalle sama tunnereaktio aikaan, kuin kuuleva asiakas saa kuunnellessaan musiikkia. (Roslöf, Veitonen. 2006,172). Lähtökohtaisesti pelkän MUSIIKKIA viittoman viittominen ei ole ratkaisu. (Roslöf, Veitonen. 2006, 172). Tulkin on saatava tuotua esiin itsestään enemmän esille ja tähän auttavat kappaleen alussa esitetyt kysymykset.

Lauluihin ja musiikkiesityksiin valmistautuminen kulkee melkein saman kaavan mukaan, kuin teatteriesityksiin valmistautuminen. Musiikkiesityksissä on kuitenkin otettava huomioon rytmi ja kenties koreografia. (Napier, McKee, Goswell. 2010, 139) Rytmisiä ja koreografiaa on hyvä harjoitella videoidun materiaalin avulla. Esiintyjistä tehdystä materiaalista voi paremmin nähdä tunteen, joka on välitettävä katsojille. Myös itsensä videointi voi auttaa tulkkeja. Videolta voi nähdä virheet rytmisissä sekä tuotoksessa ylipäättään.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Seuraavassa kappaleessa käsittelen opinnäytetyöni toteutusta sekä tutkimuskysymyksen.

4.1 Tutkimuskysymys ja -menetelmät

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys on seuraava:

1. Millaista hyötyä on tulkkiopiskelijalle viittomakielisen tarinan luomisesta?

Keskeisinä menetelminä tulen käyttämään itse pitämäni prosessipäiväkirjan tietojen analysointia, omien harjoitusteni itse reflektointia sekä itse arviointia.

4.2 Prosessipäiväkirja ja prosessianalyysi

Prosessipäiväkirjaa aloin pitämään heti tarinan tekoprosessin alusta. Prosessipäiväkirjaan keräsin ajatuksiani työn edetessä, taustatyöni tuloksia, vaikutteita ja ideoita valmiista materiaalista sekä Noora Karjalaisen vinkkejä ja neuvoja. Keräsin myös tietoja keskusteluistamme tarinan luontiin liittyen, omista harjoituksistani sekä havainnoistani, mitä matkan varrella tein. Prosessipäiväkirjaa tehdessä huomasin saavani aina uusia ideoita tarinaan ja sen kehittämiseen. Päiväkirjan kirjoittaminen auttoi minua pitämään ajatukset kasassa tarinaan liittyvistä asioista ja pystyin palaamaan aiheisiin myöhemminkin.

Prosessianalyyssissä tavoitteena oli saada käsitys prosessin kehittämisalueista sekä sen vahvuuksista. Menetelmässä on tavanomaista luoda kaavio, jossa havainnollistetaan prosessin erilaisia vaiheita. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2015. 178) Tämän tarinan kehitysprosessista olen luonut prosessikaavion, jossa näkyy tarinan kehityksen prosessi. Prosessipäiväkirjaan kirjasin kommentteja ja vinkkejä, mitä sain tarinan kehittelyn aikana sekä läpi käytyjä ideoita ja kokeiluja. Analysoin päiväkirjani merkintöjä ja tutkin vahvuuksia ja kehittämismahdollisuuksia, mitä tarinan luomisesta voisi saada.

4.3 Self-Translation – Itsensä kääntäminen

Self-translation eli itsensä kääntäminen on yksi käännöksen tekomuoto ja yleisesti viittaa kirjailijoihin, jotka kääntävät omat teoksensa toiselle tai useammalle kielelle. (Grönstrand 2014. 116) Heidi Grönstrand kirjoittaa artikkelissaan itsensä kääntämisen ilmiöstä, ja miten se rikkoo maa kohtaisen kirjallisuuden rajoja ja muokkaa kielten suhteita sekä kirjallisuuden perinteitä. Itsensä kääntäjinä toimii usein kaksi- tai monikielisiä kirjailijoita. Rainier Grutman tuo esille artikkelissaan, että itsensä kääntämiseen ryhtyvä kirjailija on usein kaksikielinen ja osaa toimia molemmissa kielyhteisöissä sekä tietää kulttuuriin liittyviä viittauksia. (Grutman, 2013. 193) Grutmanin mukaan, moni kirjailija on päättänyt kokeilla itsensä kääntämistä, jos he ovat kokenut suurta pettymystä aikaisempien kirjoitustensa käännöksistä, kun joku muu on ne kääntänyt. (Grutman, 2013. 193) Toisessa itsensä kääntämistä käsittelevässä artikkelissa Grutman ja Trish Van Bolderen (Grutman, Van Bolderen 2014. 329) viittaavat Verena Jungin tekstiin, missä mainitaan itsensä kääntämisen olevan usein hyvä vaihtoehto, sillä kirjailija itse

tietää oman tekstinsä merkityksen. Kirjailijan on näin helpompi lähteä kääntämään omaa tekstiänsä toiselle kielelle, koska muistaa oman alkuperäisen tekstinsä merkityksen. (Grutman, Van Bolderen 2014. 329) Kääntäjä joutuu puolestaan kyselemään tekstin merkityksestä kirjailijalta itseltään sekä olemaan yhteydessä kielen natiiveihin käyttäjiin. (Grutman, Van Bolderen 2014. 329) On myös tilanteita, jolloin itsensä kääntäjäkin voi pohtia oman tekstinsä merkitystä, jos tekstin kirjoittamisen ja kääntämisen välissä on kulunut paljon aikaa. (Grutman, Van Bolderen 2014. 329) Itsensä kääntämistä on arvosteltu ja sanottu, että se tulisi erotta tavallisesta kääntämistyöstä, sillä itsensä kääntäjällä on vapaus muokata tekstiään käännoösprosessin aikana, jolloin käännoös voi muuttua omaksi teoksekseen. (Grutman, Van Bolderen 2014. 329-330)

Omassa tarinassani käytin hyödyksi itsensä kääntämistä. Vaikka lähdin miettimään tarinaa viittomakielen kautta, on äidinkieleni kuitenkin suomen kieli ja minun oli helpompi lähteä luomaan tarinaa ensin äidinkielelläni. Kirjallisuuden kääntäjät usein kääntävät vieraasta kielestä omalle kielelleen. Vaikka tämän tavan voi omata osa itsensä kääntäjistä, suurin osa kuitenkin tekee päinvastoin ja kääntää oman teoksensa vieraalle tai hankitulle kielelle äidinkielen version jälkeen. (Grutman, Van Bolderen 2014. 327) Itse tein tarinassani samalla tavalla. Kirjoitin siis käsikirjoituksen suomen kielelle, jonka jälkeen itse käänsin tekstiäni viittomakielelle. Itsensä kääntäjät voivat myös kääntää töitään simultaanisti, vaikka ensimmäinen teksti ei vielä ole edes valmis. (Grutman, Van Bolderen 2014. 327) Monet kääntäjät kääntävät yleensä tekstin konsekutiivisesti. Omassa tarinassani käytin molempia tapoja. Ensin aloin suoraan konsekutiivisesti kääntämään ensimmäistä versioitani, mutta tarinan rakenteen ja sisällön muuttuessa aloin keskittymään samanaikaisesti viittomakieliseen näkökulmaan, kun kirjoitin viimeistä versiota.

5 ERÄMAAN LAIVA

Erämaan laiva on viittomakielinen lastentarina, joka kertoo kahdesta hiirestä: Maikista ja Makesta. Maikki ja Make haluavat viettää erilaisen kesän ja päättävätkin lähteä matkalle aavikolle etsimään erämaan laivaa. Seuraavassa kappaleessa esittelen työni vaiheita.

5.1 Käsikirjoitus

Ennen käsikirjoituksen tekoa pohdin, millaisen tarinan halusin tehdä. Nopeasti päädyin lastentarinaan sekä eläinhahmoihin ja aloin työstämään ensimmäistä versiotani käsikirjoituksessa. Kirjoitin tarinan valmiiksi vuorosanoineen ja lähetin sen yhteyshenkilölle Ursa Minorissa, Noora Karjalaiselle. Ensimmäisen version lähettämisen jälkeen tapasimme Karjalaisen kanssa ja keskustelimme tarinasta. Ennen ensimmäistä tapaamista en viittonut tarinaa kertaakaan (LIITE 5). Kaiken kaikkiaan tein kolme erilaista kirjoitettua versiota tarinasta.

5.1.1 Ensimmäinen versio: ”Pitsausversio”

Ensimmäinen versio oli idean esittelyversio. ”Pitsausversio” oli tehty Karjalaisen tapaamista varten ja tarkoituksena oli keskustella tarinasta Karjalaisen kanssa ja lähteä kehittämään tarinaa siitä eteenpäin. Karjalainen antoi ohjeita tarinan luomisesta sekä vinkkejä kirjallisuudesta, mitä pystyisin hyödyntämään prosessin aikana (LIITE 5). Ensimmäinen versio oli kirjoitettu täysin suomen kielen mukaan ja viittomakieli oli mukana vain ajatuksen tasolla. Karjalaisen ohjeiden ja vinkkien pohjalta tein muokkauksia käsikirjoituksen toiseen versioon.

5.1.2 Toinen versio: ”Ideariihiversio”

Toista versioita kirjoittaessa aloin ajattelemaan tarinaa enemmän viittomakielen kautta (LIITE 5). Karjalaisen ohjeiden mukaan kirjoitin toisen version ajatellen viittomakieltä, mutta myös enemmän sisältöä, jota voi sitten myöhemmin karsia pois. Kirjoitin ”ideariihiversioon” melkein kaikki pienetkin ideat, mitä minulle sattui tulemaan sekä pohdin erilaisia piirteitä hahmoille, aivan kuten Karjalainen oli neuvonut (LIITE 5). Muokkasin tarinan kulkua hieman ja vaihdoin muutamia hahmoja sekä lisäsin keskustelua päähahmojen välille. Tarkoituksena oli kirjoittaa kaikki ajatukseni paperille ja tämä aiheutti tarinan pituuden kasvavan hurjasti. Toisen version kirjoittamisen jälkeen viitoin tarinan

raakaversion videolle. Lähetin Karjalaiselle käsikirjoituksen sekä viitotun videon toisesta versiosta (LIITE 5).

5.1.3 Kolmas versio: ”Muistilista”

Käsikirjoituksen toinen versio oli selkeästi pidempi ja eläinhahmoista oli luovuttu suurimmaksi osin. Karjalainen vastasi minulle viitottuina videoina ja antoi kommentit viitotusta sekä kirjoitetusta versiosta.

Toisessa versiossa oli pituutta liikaa ja sitä tuli tiivistää. Videoiden yhteispituus oli noin 20 minuuttia eli selkeästi liian pitkä. (Karjalainen. Henkilökohtainen tiedonanto. 2018.) Tiivistin tarinaa kolmanteen versioon rutkasti. Tarinan runko ei muuttunut kamalasti, vaikka muutama kohtaus tulikin poistettua. Karjalainen kehotti keskittymään tarinassa viittomakieliseen ilmaisuun ja vähentämään dialogia. Myös muutamissa kohtauksissa Karjalainen kehotti myös nopeuttamaan tarinan kulkua ja vähentämään kohtauksia.

Videosta Karjalainen kommentoi, että hahmojen viittomiselle oli löydettävä eroavaisuuksia. Hahmojen persoonat tulivat näkyä viittomisessa, joten minun oli mietittävä hahmojen viittomiselle jotain erityistä. Videoidussa raakaversiossa, hahmoilla ei oikeastaan ollut kamalasti eroavaisuuksia viittomistyyleissä. Videolla hahmojen roolinvaihtoa ei huomannut sekä hahmot sekoittuivat keskenään. (Karjalainen. Henkilökohtainen tiedonanto. 2018.) Viittomakielisissä tarinoissa on tärkeää tuoda esille hahmojen luonteenpiirteitä sekä ulkonäköä viittomisen avulla, pelkkä roolinvaihto puolelta toiselle ei riitä. (Karjalainen. Henkilökohtainen tiedonanto. 2018.) Karjalainen myös ehdotti Kake Kameli nimisen hahmon palauttamista, joka oli mukana ensimmäisessä versiossa. Karjalainen koki sen olevan tärkeä osa tarinaa ja sen päätöstä.

Kolmas versio muokkautui siis tiiviimmäksi sekä toisessa versiossa olleita kohtauksia tuli poistettua. Dialogia tuli poistettua ja lisättyä enemmän vapaata ja luovaa viittomista Karjalaisen ohjeiden mukaan. Keskityin myös hahmojen persoonallisiin sekä ulko-

näköön, mutta kirjoitetussa versiossa sitä ei kylläkään huomaa. Kolmas versio loppujen lopuksi oli enemmän ”muistilista” minulle, kun aloitin muokkaamaan tarinaa viittomakielisemmäksi (LIITE 5).

5.3 Tarinan kehittyminen ja harjoitukset

Tarinan muokkaamisen sekä harjoittelun aloitin toisen version kirjoittamisen jälkeen. Kaaviossa 1 olen kuvannut, kuinka tarinan kehitys on edennyt (Kaavio 1). Harjoittelin tarinaa käsikirjoitukseni perusteella, joten tarina oli aina hieman liian pitkä. Harjoituksissa keskityin myös liikaa kirjoituksen ulkoa opetteluun ja keskustelujen viittomiseen. Karjalaiselta saaman palautteen pohjalta muokkasin käsikirjoitustani tiiviimmäksi. Toisessa versiossa (LIITE 2) oli liikaa asiaa ja olin poistanut Karjalaisen mielestä hyviä hahmoja ja asioita. Päätin tuoda hahmon, Kake Kameli, takaisin sillä se oli Karjalaisen mielestä hieno sekä tärkeä osa tarinaa. Lyhensin myös käsikirjoitusta runsaasti poistamalla hahmoja sekä kohtauksia. Versiossa kaksi (LIITE 2) suuressakin roolissa ollut Merikapteeni tuli poistettua. Kohtaus oli aikaa vievä ja eikä keskittynyt tarpeeksi tarinan pointtiin. Keskustelun viittominen kolmen hahmon välillä olikin vaikeaa ja aikaa kuluttavaa, joten Merikapteenin oli poistettava tarinasta. Harjoittelin tarinan viittomista kohtaus kerrallaan, mutta tällä kertaa en vilkuillut orjallisesti käsikirjoitustani vaan pyrin viittomaan oman näkemykseni sekä Karjalaiselta saamien neuvojen mukaan.

Karjalainen neuvoi keskittymään hahmojen kehittämiseen ja keskittymään heidän persooniin. Henkilöhahmon luonnissa pitää esittää itselle kysymyksiä hahmoista: Miksi hän on lihava? Miksi hänellä on lyhyet hiukset? Miksi hän puhuu tuolla tavalla? (Vacklin, Rosenvall 2015.) Pohdin henkilöahmoja syvemmin ja suunnittelin hahmojen ulkonäöt ehkä hieman toistensa vastakohtiksi. Maikki on pitkä ja laiha tyttö, kun taas Make on lyhyt, paksumpi poika (LIITE 3). Kehittelin molemmille hahmoille viittomat, jotka esitin jo heti tarinan alussa. Viittomat perustuivat hahmojen ulkonäköihin. Maikin viittoma tuli hänen lainehtivista pitkistä hiuksistaan ja Maken viittoma taas hänen lerpusta hiiren korvista. Karjalaisen mielestä viittomat olivat hyvä idea ja sopivat hahmoille.

Karjalainen kehotti minua myös kiinnittämään huomioita hahmojen viittomiseen. Hahmoilla oli oltava selkeät erot viittomistyyleissä, jotta ne erottuisivat helposti katsojille. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.) Hioin viittomistyylejä Karjalaisen antamien ohjeiden mukaan. Lähdin ajattelemaan hahmoja ja millaisia he ovat. Pohdin, millä tavalla toisin hahmojen persoonaa mukaan viittomiseen ja mikä heille olisi sopivin tyyli. Maikille aloin jo alusta asti kehittelemään pirteää ja nopeaa viittomistyyliä. Maikin viittomistyyli kuvastaa hänen iloisuutta ja positiivista asennetta asioihin. Maikin viittominen myös kuvastaa hänen luonnettaan innostua uusista asioista. Tarinassa nähdäänkin hänen ehdottavan tekemistä Makelle. Maikki viitto nopeasti ja saattaa ehkä jopa taipua höpöttämään toisin, kuin Make. Maken viittominen puolestaan on hyvin minimalistista vähä eleistä. Make on siis hahmona paljon rauhallisempi ja hillitympi, kuin Maikki. Maikkiin verrattuna, Maken viittominen on selkeästi hitaampaa ja hän ei käytä niin paljon ilmeitä viittoessaan. Make sanoo asiat suoraan, rauhallisesti ja selkeästi.

Harjoittelujen aikana kehitelin siis hahmoja kokeilemalla erilaisia tyylejä. Esimerkiksi, kokeilin Makelle hidasta ja suureleistä viittomistyyliä, mutta ajattelin tämä sittenkin toimivan paremmin jollain toisella hahmolla. Kyseinen hahmo oli Karjalaisen takaisin pyytämä Kake Kameli. Kaken tyyliksi muokkautui hidas, uninen ja suurieleinen viittominen. Tämä kuvaa Kaken olevan rauhallinen ja leppoisa persoona. Harjoittelemalla ja kokeilemalla pääsin enemmän sisälle hahmoihin. Harjoittelujen lomassa muokkasin käsikirjoitusta ja karsin pois kohtauksia toisesta versiosta. Kolmas versio syntyi harjoitusten aikana, mutta saatuani sen kirjoitettua se oli todella karsittu. En yrittänyt kirjoittaa liikaa dialogia ja keskityin paljon tarinan kehittämiseen viittomakielen kautta.

Karjalaisen mukaan minun tuli ajatella enemmän visuaalisesti ja saada dialogia sekä selittämistä vähemmälle. Toisessa versiossa (LIITE 2) asioita tuli selitettyä liikaa. Esimerkiksi, kun Maikki ja Make kävelivät kaduilla tai saapuivat lentokentälle, viittominen oli enemmän selittelyä ja hyvin suomen kielen mukaista. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.) Tämänkin voisi esittää paljon visuaalisemmin, kuten esittämällä miten hahmot kävelevät erilaisten kuvailevien verbien avulla.

Karjalainen kehotti minua valitsemaan kuvailevat verbit, jotka kuvastavat hahmojen ruumiin muotoa. Esimerkiksi, kuten demo-videossa (LIITE 4) näkyy, Maikki on kuvattu yhtenä sormena ja Make on kuvattu lyhyeksi peukalon avulla. Karjalainen ehdotti ensin hiiren liikkuvan matalana, kuten hiiret liikkuvatkin luonnossa, mutta itse halusin tuoda hahmoin pientä kuvausta heidän ruumiin rakenteesta. Siispä päädyin pystyssä olevaan etusormeen sekä peukaloon. Ennen Maken kävelyä kuvaavan kuvailevan verbin valintaa käytin etusormea, mutta koukussa. Karjalainen kehotti vaihtamaan tämän esimerkiksi juuri tuohon peukaloon, sillä koukussa oleva etusormi kuvastaa enemmän kyyryssä kävelevää hahmoa. Hahmon ei ole tarkoitus olla kyyryssä vaan selkeästi lyhyempi, kuin toinen hahmo. Liikkeen kuvaaminen on myös tärkeää ja minun oli mietittävä, kuinka hiiret liikkuvat. Hiiret eivät liiku samalla tavalla, kuin ihmiset. Kun ihmisen liikkumista kuvaillaan, käsiä liikutetaan ylös ja alas. Karjalainen antoi minulle useita erilaisia vinkkejä, kuinka voisin kuvata hiiren liikkumista. Demo-videoon (LIITE 4) päätyntynyt liike vilkkaista ja hieman heiluvista käsistä oli yksi Karjalaisen ehdottamista liikkeistä. Sutton-Spencen mukaan toisto kuuluu viittomakielisen tarinan kerrontaan ja juuri tässä kohtauksessa otin tämän tunnusmerkin käyttöön. (Sutton-Spence 2010, 291.) Otin toistoa mukaan, kun Maikki ja Make kävelivät kaduilla. Tämä kuvasti sitä, että Maikki ja Make kävelivät kaduilla pitkään etsien erämaan laivaa ja samalla ympärilleen katsellen. Toisen version aikana, kun harjoittelin, kuvailin kävelyä, kuin olisin kuvaillut ihmisten liikkumista. Siinä vaiheessa mietin tekstiä liikaa suomen kielen mukaan, mutta Karjalaisen kommenttien jälkeen lähdin pohtimaan tarinaa viittomakielen mukaisena ja pääsin harjoittelemaan erilaisia ratkaisuja.

Karjalainen myös antoi vinkkejä liittyen Kake Kamelin liikkumiseen. Itse olin ajatellut Kaken ja hiiren liikkuvan yhteisesti aavikon yli kuvattuna Bb- käsimuodolla. (Kotus, Käsimuotokartta 2001.) Karjalainen ehdotti minulle, että muuttaisin Bb-käsimuodon kamelin liikkeiden kuvailuiksi. Hän ehdotti, että ottaisin Kaken roolin itseeni ja kuvailisin, miten kameli liikkuisi pitkin aavikkoa. Sutton-Spence on maininnut myös roolinvaihdon olevan tärkeä osa viittomakielisen tarinan kerrontaa, (Sutton-Spence 2010, 288.) joten yritin käyttää hyödyksi tätä ja harjoittelinkin roolinvaihtoa paljon, jotta se alkaisi sujumaan sulavasti. Tällä tavalla saisin enemmän tuotua Kakea esiin isompana eläimenä verrattuna Maikkiin ja Makeen. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto

2018.) Roolinvaihto tuntui minusta hyvältä idealta, sillä tällä tavoin sain paljon paremmin kuvattua Kaken liikettä ja persoonaa. Valitsin liikkumistyyliksi rennon ja rauhallisen kamelille omaisen tyylin. Käytin molempia käsiäni sekä liikutin päätäni edestakaisin (LIITE 4) kuten kamelit tekisivät. Käsimuodoksi valitsin A-käsimuodon (Kotus, Käsimuotokartta 2001.) kuvatakseni kamelin jalkoja. Vaikka kamelin jalat ovatkin sorkkamaiset, Kake viittoo tavalliseen tapaan. Mietin muutamaan otteeseen voisiko Kake viittoa tavalliseen tapaan jalkojensa takia, mutta päädyin siihen, että hän pystyi sillä Maikilla ja Makella olisi ollut vaikeampi ymmärtää Kakea.

Kaken, Maikin ja Maken yhteisessä kohtauksessa minun oli myös mietittävä tilankäyttöä. Sutton-Spence kertoo, että tilankäyttöä kannattaa hyödyntää viittomakielisessä tarinan kerronnassa. (Sutton-Spence 2010, 291 -292.) Itse kokeilin kuivaharjoitteluiden aikana erilaisia mahdollisia ratkaisuja Kaken, Maikin ja Maken kohtaamisessa. Ensin viitoin vain jokaisen hahmon samalle tasolle, mutta sitten tajusin käyttää katsettani ja tilaa hyödyksi. Maikki ja Make ovat paljon pienempiä hahmoja verrattuna Kakeen, joten minun oli helppo sijoittaa katseella hahmot omille paikoilleen. Kun Kake viittohi hiirille, hänen katseensa on alaspäin. Kun hiiret puolestaan viittovat Kakelle he katsovat ylöspäin. Katseen avulla sain paikannettua hahmot paikoilleen sekä sain kuvattua visuaalisesti hahmojen koko eron.

Tarina siis muokkautui pitkästä toisesta versiosta (LIITE 2) enemmän version yksi (LIITE 1) kaltainen, mutta tiivistetympi eikä niin yksityiskohtainen. Tässä vaiheessa en katsonut harjoituksissa käsikirjoitusta tai seurannut sitä orjallisesti. Ajattelin tarinaa viittomakielen näkökulmasta ja harjoittelin tarinaa peilin edessä sekä videoiden harjoituksia. Rytmialkoi parantumaan, kuin myös viittomien artikulointi harjoittelun myötä. Videoin Karjalaiselle videon kolmannen version mukaisesti ja tapasin hänet asian tiimoilta. Hänen mukaansa tarinaan oli tullut takaisin paljon hyvää, mitä hän oli jäänyt kaipaamaan ensimmäisestä pilottiversiosta.

Karjalainen kehotti tapaamisen yhteydessä minua menemään tarinassa suoraan asiaan, mikä on erämaan laivan etsiminen. Alussa minun ei tarvitse käyttää niin paljon aikaa päähahmojen väliseen keskusteluun vaan hypätä suoraan ja mahdollisimman nopeasti asiaan. (Karjalainen, Henkilökohtainen tiedonanto 2018.) Tämä nopeuttaa

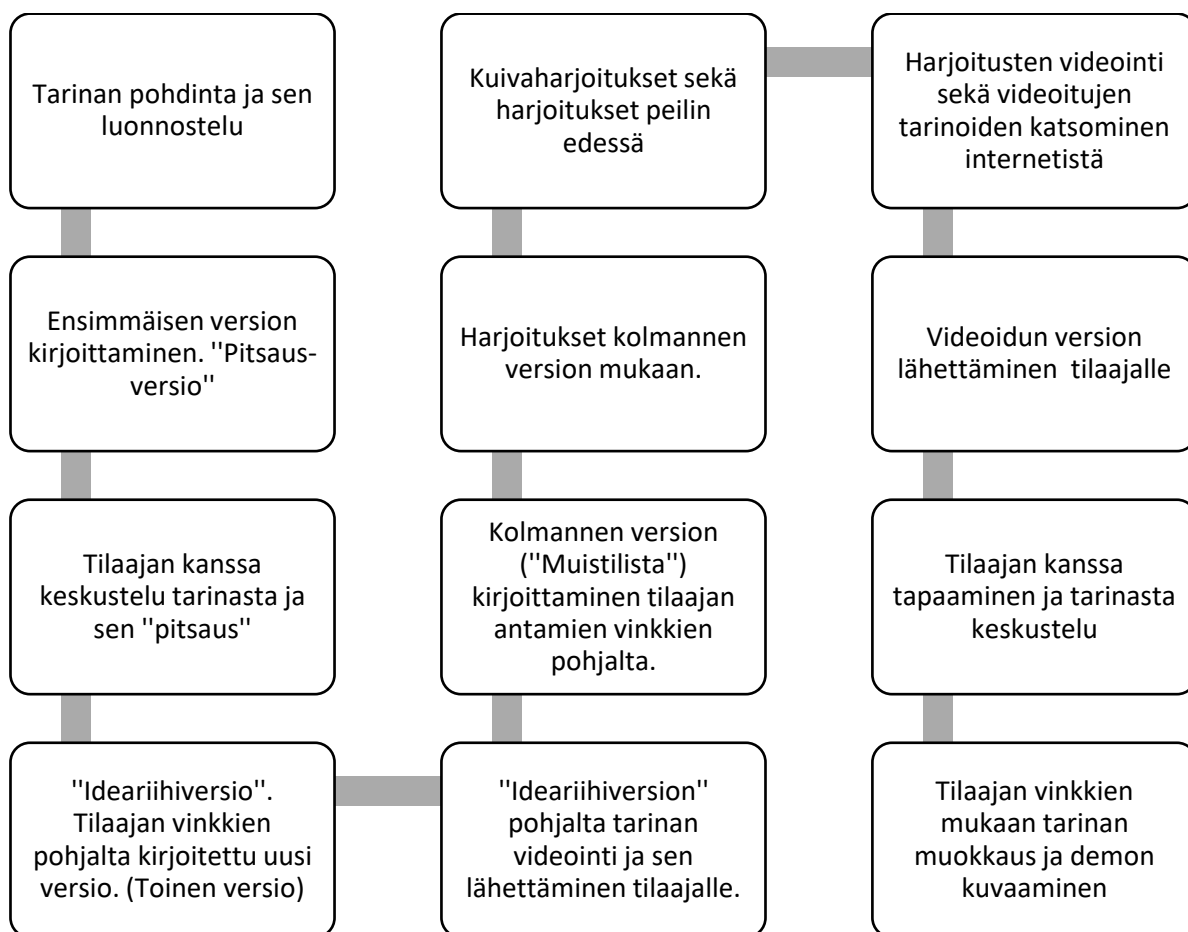
tarinan etenemistä ja estää turhan paikallaan junnaamisen. Karjalainen myös kehotti minua miettimään loppukohtausta, varsinkin sitä että, missä vaiheessa Maikki ja Make tajuaisivat loppuratkaisun? Karjalainen ehdotti muutama paikkaa, mutta päätin valita lentokoneen loppuratkaisupaikaksi. Valitsin lentokoneen, koska pelkäsin lopun venymistä liian pitkälle, jos joutuisin päättämään tarinan vasta Suomessa. Lentokone oli minusta myös hauska vaihtoehto sekä se tuntui luonnolliselta tarinanpäättös paikalta.

Harjoituksia suoritin itsenäisesti peilin edessä kuivaharjoitteluna sekä videoiden. Peilin edessä suoritettujen harjoitusten aikana pääsin näkemään viittomistani, mutta tarinassa minun tuli käyttää katsettani, joten en juurikaan pystynyt keskittymään peiliin katseluun. Aloin käyttämään peiliä apuna kuivaharjoitteluissa. Peilin avulla keskityin viittomien oikeaan artikulointiin ja kokeilin erilaisia variaatioita. Rachel Sutton-Spence on kirjoittanut, että viitotuissa tarinoissa sekä viittomakielisessä runoudessa käytetään neologismeja (Sutton-Spence ym. 2005, 69.), joten peilin edessä yritin kehitellä erilaisia neologismeja, mitä mahdollisesti pystyisin käyttämään omassa tarinassani. Loppujen lopuksi näitä kokeiltuja uudisviittomia ei päätynyt tarinaan.

Kun peilin edessä harjoittelu ei riittänyt, siirryin harjoitusten videointiin. Videoin tarinaa joskus kokonaisena sekä pienissä pätkissä kohtauksia tai jopa viittomia kerrallaan. Videoilta pystyin katsomaan jälkikäteen tarinan ongelmakohtia sekä kohtia, jotka olivat onnistuneita. Kolmannen version aikoihin kuvasin tarinan kokonaan ja lähetin sen Karjalaiselle. Karjalainen kommentoi seuraavassa tapaamisessamme videoitu tarinaa ja antoi minulle vinkkejä, joita hyödynsin seuraavissa harjoituksissa ja aloin ottamaan suurempia kehon liikkeitä sekä pientä rekvisiittaa mukaan harjoitteluihin.

Harjoituksista kirjoitin prosessipäiväkirjaan huomioita sekä Karjalaisen antamia kommentteja. Jälkikäteen minun oli hyvä tutkia, mikä toimi ja mikä ei toiminut. Harjoitukseni saivat usein puhtia Karjalaisen antamista kommentteista. Karjalainen myös kehotti minua katsomaan viittomakielisten runoilijoiden ja tarinankertojien videoita internetistä. Katsoin muutamaa otteeseen erilaisia videoita jotka inspiroivat omaa tarinaani ja sen kehittämistä. Katsoin muun muassa Ian Sanbornin tarinat *Catepillar* (Sanborn, 2017) ja *Rooster* (Sanborn, 2014). Molemmat videot löytyivät Youtubesta, mistä löytyi kaikki muutkin katsomani videot. Sanbornin videot olivat hyviä inspiraation lähteitä omaan

tarinaani ja niistä sai hyviä vinkkejä, joita yritin hyödyntää omassa tarinassani. Aloin työstämään kohtauksia neuvojen mukaan ja pyrin parantamaan tarinaani. Kaikki ideani eivät toimineet aluksi, mutta kokeilemalla sain niitä muokattua ja kehitettyä eteenpäin. Karjalaisen neuvot antoivat uudenlaista oppia viittomakielestä, jota pystyin hyödyntämään tarinassani sekä varmasti tulevaisuuden tulkkauksissa. Karjalaisen antama tuki ja kommentit vaikuttivat tarinan lopputulokseen merkittävästi.

Kaavio 1 Erämaan laivan kehityksestä

6 POHDINTA JA TULOKSET

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykseni oli:

Millaista hyötyä on tulkkioiskelijalle viittomakielisen tarinan luomisesta? Ursa Minorin Noora Karjalaisen antamien ohjeiden ja opastuksen avulla sekä lukemalla opinnäytetyössäni käyttämää lähdekirjallisuutta koen saaneeni vastauksen tutkimuskysymykseeni.

Käyttämistäni lähteistä löysin tietoa viittomakielisen tarinan perinteestä ja sen tunnusmerkeistä, joita pystyin hyödyntämään sekä soveltamaan tarinan kehityksen aikana. Karjalaisen antama opastus oli tärkeä ja sain paljon vinkkejä sekä kehitysehdotuksia, jotka vaikuttivat tarinan lopputulokseen positiivisella tavalla.

Viittomakielen oppimisessa, kuten minkä tahansa kielen oppimisessa, kieltä on käytettävä aidoissa tilanteissa sekä tehtävä harjoituksia, jotta kielen oppisi. Henna Seppälä ja Jenna Virtanen kertovat opinnäytetyössään, että kieltä voi oppia tehokkaasti ollessaan vuorovaikutuksessa natiivien kielenkäyttäjien kanssa. (Seppälä, Virtanen 2017, 17) Tarinan luomisen aikana tulin käyttäneeksi viittomakieltä työn tilaajan kanssa, jolloin keskustelimme viittomakielisen tarinankerronnasta. Keskustelun lisäksi harjoittelin tarinani viittomista, jolloin koen, että sain paljon viittomakielen harjoitusta, mitä kielen opiskelussa tarvitaan. Sain jopa palautetta tuottamisestani asiantuntijalta, jonka pohjalta sain kehitettyä viittomakielentaitoani.

Päivi Jäntti kuvaili pro gradu-tutkielmassaan suomalaisen viittomakielen rakenteen ja tilankäytön oppimista vieraana kielenä, jossa hän kertoo McKee ja McKee (1992) huomanneen viittomakielen opiskelijoiden tarvitsevan sopeutumista vartalon käyttämistä itsensä ilmaisuun. (Jäntti, 2005. 51) Jäntti toteaa myös Fuchsin (2004) kertoneen, että kehon käyttöä kielellisessä ilmaisussa vaatii tietynlaisen psykologisen rajan ylittämistä. (Jäntti, 2005. 51) Tarinan luomisen aikana minun oli käytettävä omaa kehoani ja käsiäni luovalla tavalla, joka puolestaan toi minulle uutta näkökulmaa arkityyliseen viittomiseen sekä tulkkaukseen. Tulkkauksessa saisin säästettyä paljon kapasiteettiani, kun ottaisin enemmän omaa kehoani mukaan. Tarinan luomisen sekä sen harjoitteluiden aikana koen rohkeuteni ja luovuuteni tason nousseen kehon ja liikkeiden mukaan ottamisessa viittomisen aikana.

Jäntti toteaa myös tutkielmassaan, että on mahdollista, että kielenopiskelijat eivät välttämättä tiedä tilankäytön kieliopillisuudesta viittomakielellä. (Jäntti, 2005. 53) Tarinassani tulin käyttäneeksi tilaa ja sijoittamista hyväkseni, kuten viittomakielisessä tarinan kerronnassa on tapana. Opin käyttämään tilaa luovasti tarinan kehittämisen aikana ja juuri harjoituksen sekä kokeilun kautta. Jäntti mainitsi tutkielmassa McKeen ja Mckeen (1992) huomanneen tutkimuksessaan kielenopiskelijoiden vaikeuden oppia kasvojen ilmeiden sekä muiden non-manuaalisten elementtien käyttöä. (Jäntti, 2005. 53) Viittomakielisessä tarinassani minun oli käytettävä ilmeitä ja eleitä hyödyksi, jotta tarinaan saataisiin eloa. Koen saaneeni tarinan luomisen aikana myös lisää rohkeutta käyttää enemmän ilmeitä hyödyksi. Hahmoille oli saatava pettymys sekä innostuneisuus näkymään ja selittäminen ei ollut vaihtoehto.

Tarinan luomisen alussa tutkin kirjoja etsin tietoa viittomakielisistä tarinoista ja niiden tunnusmerkeistä. Kirjoista ja artikkeleista löysin tietoa viittomakielisen tarinan kerronnan perinteestä ja sen tärkeydestä viittomakielisessä yhteisössä. Kirjat ja artikkelit avasivat ajatusmaailmaani viittomakielen saralla sekä sain paljon inspiraatiota omaan tarinaani. Inspiraatiota sain myös erilaisista viitotuista videoista. Ian Sanbornin videot, joita Karjalainenkin minulle ehdotti, olivat hyvä inspiraation lähde. Vaikka Sanbornin tasoisia runoja tai tarinoita en tavoitellutkaan oli niitä silti hyvä seurata. Sanbornin otteet ja viittomakielen käyttö videoissa oli mainioita esimerkkejä viittomakielisistä tarinoista sekä runoista. Yksi teos, Tick Tock, sisälsi elementtejä, mitä halusin tuoda omassa tarinassani esiin. Vaikka omassa tarinassani ei käytetty samanlaista kameraa tai valaistusta, löytyi sieltä elementtejä, joita halusin käyttää omassa tarinassani.

Tarinan luominen tuntui minusta oikein luontevalta. Sain ajatuksesta, minkälaisen tarinan halusin tehdä, hyvinkin nopeasti kiinni. Karjalaisen kanssa tehty yhteistyö toimi hyvin alusta alkaen ja hänen antamat vinkit sekä palaute auttoivat minua paljon ja saivat minut innostumaan entistä enemmän tarinan tekemisestä. Tarinan luomisen aikana harjoitukset tuntuivat antavan minulle paljon ideoita tarinaan ja saivat minut tutkimaan lähdekirjallisuutta sekä viitottuja videoita. Kirjallisuuden ja videoiden tutkimisen avulla sain itselleni lisää tietoa, mitä pystyin hyödyntämään tarinassani.

Tarinan luomisen aikana sain paljon tietoa viittomakielisen tarinan kerronnasta sekä sen tunnusmerkeistä. Pystyin hyödyntämään kirjallisuutta tarinan luomisen aikana ja

opin muun muassa tilankäytöstä, toistoista sekä uudissanojen käytöstä viittomakielisen tarinan kerronnassa. Näitä asioita käsittelin luvussa 2.1.

Seuraavassa luvussa käyn läpi konseptia viittomakielisen tarinan luomispajasta, joka olisi mahdollista toteuttaa Ursa Minorin ja Humakin yhteistyönä. Toisena jatkotutkimusaiheena pohdin tarinan esittämistä yleisölle.

7 JATKOTUTKIMUSAIHEET

7.1 Konsepti työpajasta

Tieto, taito sekä oppi, mitä sain tarinan luomisen aikana, sai minut miettimään konseptia työpajalle, joka toimisi samalla periaatteella, kuin tarinan luomisen prosessi opinäytetyössäni. Ideana olisi, että Humak toimisi yhteistyössä esim. Ursa Minorin kanssa ja yhdessä tahot järjestäisivät luomistyöpajan tulkkioiskelijoille tai jopa valmistuneille tulkeille. Luomistyöpajan/kurssin tavoitteena olisi saada osallistujista esiin luovaa sekä innovatiivista viittomista oman tarinan, runon, sadun tai kertomuksen luonnin sekä esittämisen avulla. Tarinan luominen on hyvä keino karistaa suomen kielen interferenssi viittomakielelle tulkkauksessa, sillä tarinoita kertoessa on käytettävä kieltä aivan eri tavalla, kuinka on koulussa tottunut. Tästä olisi hyötyä tulkkausalalle, sillä viittomakieliset ovat yhä aktiivisemmin osallistumassa erilaisiin kulttuurillisiin tilaisuuksiin, joka puolestaan lisää tulkkaustilausten määrää tällaisiin tilaisuuksiin. (Mahmoud-Halonen 2012.) Työpaja hyödyttäisi valmistuneita tulkkeja, jotka eivät ole kauheasti taiteellisia tulkkauksia tehnyt, kuin myös tulkkioiskelijoita jo opiskelujen aikana. Luomispaja voisi tuoda lisää rohkeutta tulkeille sekä kenties saada heidät innostumaan aiheesta.

Opiskelujen aikana tulkki pääsisi käyttämään omaa luovuuttaan viittomakielen ja tulkkauksen opiskelussa. Tällä opinäytetyöllä kannustan opiskelijoita, kuin myös valmistuneita tulkkeja itsenäisesti kokeilemaan ja luomaan lyhyitä tarinoita viittomakielellä, mutta luomispaja voisi olla toimiva aloituspaikka tulkeille sekä opiskelijoille. Luomispajasta osallistujat saisivat neuvoja sekä valmiuksia viittomakielisen tarinan luontiin asiantuntijan opastuksella. Luomispajassa olisi myös tarkoituksena esittää tuotokset yleisölle. Tämä toisi lisää viittomakielistä materiaalia viittomakieliseen yhteisöön samalla

opettaen ja opastaen tulkkeja kohti parempia tulkkauskokemuksia kulttuuritapahtumissa.

Luomispaja toimisi kahden tahon yhteistyönä ja tässä konseptissa käytän esimerkkinä Ursa Minoria sekä Humanistista ammattikorkeakoulua (Humak).

Ursa Minor toimisi työpajan/kurssin vetäjänä ja järjestäisi työpajan sisällön sekä toimisi asiantuntijana ja oppaana tarinan kehittelyn ja luonnin saralla. Humak toimisi tuotteen tilaajana sekä kenties järjestäisi tilat työpajalle. Humak myös voisi tarjota työpajaa opiskelijoille kurssina, josta opiskelijat voisivat kerätä opintopisteitä tai käyttää kurssista saamaa oppia voisi hyödyntää muiden kurssien osasuorituksessa (AHOT – aikaisemman hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen) tai edes osia jostain toisesta kurssista. AHOT-menetelmällä opiskelija voisi vähentää opintojensa määrää eikä tarvitse opiskella sitä, minkä hän jo osaa. (HUMAK 2013).

Luomispajassa toimittaisiin pareittain, yksin tai pienissä ryhmissä. Pajassa luotaisiin tarina, runo tai kertomus, joka suunniteltaisiin itse. Lopuksi tarinat esitettäisiin yleisölle. Yleisö voisi koostua viittomakielisistä lapsista sekä aikuisista riippuen tarinan teemasta. Tietenkin yleisössä voi olla myös kuuleviakin. Tarkoituksena on saada osallistujat käyttämään mielikuvitustaan ja leikkimään kielellä, joka puolestaan tuo lisää variaatiota viittomiseen ja oppia osallistujalle viittomakielestä. Asiantuntija tai kurssin vetäjän tehtävä olisi auttaa ja opastaa osallistujia viittomakielellä, kuin myös itse tarinan luomisessa. Asiantuntija kertoisi tarinan luomisesta aina hahmojen suunnittelusta kielien rakenteeseen asti. Asiantuntija auttaisi pulmatilanteissa hahmojen ja kielellisen rakenteen kanssa, mutta myös tarinan kehityksessä esim. mikä toimii ja mikä ei. Tarkoituksena on kuitenkin, että osallistujat loisivat ja kehittäisivät tarinaa itse. Luomispajaa voisi järjestää noin kuukauden ajan muutaman kerran viikossa tai muutamana viikonloppukurssina. Pajassa tutkittaisiin, myös aikaisemmin tehtyjä viittomakielisiä tarinoita sekä runoja ja niistä keskusteltaisiin. Pajan aikana voitaisiin myös tutkia kirjallisuutta aiheesta.

7.2 Viittomakielisen tarinan esittäminen

Tarinastani kehittelin esityksen, jonka esittäisin yleisölle ja keräisin heiltä palautetta tarinan kehittämistä varten. Palautteen kerääminen olisi tarpeellista siksi, että tarinan luojana saisin itselleni palautetta tarinasta ja mitä kehitettävää siitä löytyisi.

Esitystä varten valmisteltaisiin kyselyrunko, missä kysytään esityksestä kysymyksiä. Palautekyselyä varten voisi luoda lomakkeen, johon yleisö voisi vastata valmiisiin kysymyksiin. Ulkoasusta tulisi kehittää mahdollisimman helpon näköinen, mutta ei liian monistemaista lomaketta. (Kvantitatiivisten menetelmien tietovaranto 2018.) Toinen palautteen keruumenetelmä voisi olla keskustelu ja vastausten videointi. Tässä tapauksessa pitäisi yleisöltä pyytää luvat, että heitä saisi kuvata.

Esityksessä voitaisiin panostaa myös lavasteisiin tai rekvisiittaan. Esityksessä voisi käyttää roolivaatteita, tuoleja, korokkeita tai jopa paperinukkeja hyödyksi. Erilaiset rekvisiitat ja lavasteet toisivat väriä ja eloa tarinaan, joka sopii varsin hyvin lapsiyleisölle. Nuorille tai aikuisille tehty tarina ei välttämättä vaadi kamalan värikästä lavastusta tai rekvisiittaa.

Esityksen aikana voisi käyttää hyödyksi myös äänimaailmaa tai kuvia. Kuvien ja äänimaailman käyttö voisi toimia, sillä se voisi auttaa lapsia keskittymään tarinaan. Yleisössä voi olla monikielisiä perheitä, jolloin äänien ja musiikin käyttö olisi oikein suotavaa. Yhdistämällä kuvaa, ääntä ja viittomista tarinan esittäminen voisi palvella kaikkia yleisössä olevia.

LÄHTEET

- Nurmilaakso, M. 2011. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana kielen kehitystä. Teoksessa: M. Nurmilaakso & A-L. Välimäki (toim.). Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. 31-41.
- Kuurojen Liitto. Tehdään yhdessä viittomakielinen satukirja! Viitattu 01.04.2018. <http://www.kuurojenliitto.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/tehdaan-yhdessa-viittomakielinen-satukirja#.WuBXT8iFNPZ>
- Yle. Ensimmäinen viittomakielinen satukirja julki – "Osuu isoon tarpeeseen" Viitattu 01.04.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-9301337>
- Rathmann, Christian & Mann Wolfgang & Morgan, Gary 2007. Deafness and Education International. Narrative Structure and Narrative Development in Deaf Children, 187-196 Julkaistu verkossa 01.11.2007 www.interscience.wiley.com http://www.staff.city.ac.uk/g.morgan/DEI_9_4_2007.pdf
- Jääntti, Päivi 2005. Suomalaisen viittomakielen rakenteen ja tilankäytön oppiminen vieraan kielenä. Jyväskylän yliopisto Kasvatustieteen laitos Pro Gradu Viitattu 05.04.2018
- Sutton-Spence, Rachel 2010. The Role of Sign Language Narratives in Developing Identity for Deaf Children Teoksessa Journal of Folklore Research, Volume 47, Number 3, September-December 2010. 265-305
- Mahmoud-Halonen, Nora 2012. Säveliä silmille: Viittomakieltä sekä tanssia sisältävä käänös ja tulkinta musiikkiteoksesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/45609/Mahmoud-Halonen_Nora.pdf?sequence=1
- Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Savolainen, Leena 2001. Käsimuotokartta Viitattu 11.04.2018 <https://www.kotus.fi/files/495/kasimuotokartta.pdf>
- Teatteri Totti 2018. Tiennäyttäjät tähtien joukossa Viitattu 12.04.2018 <http://teatteritotti.com/tiennayttaja-tahtien-joukossa/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2016. Aikaisemmin hankitun osaamisen hyödyntäminen Viitattu 12.04.2018 <https://wiki.humak.fi/display/OS/AHOT#>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Roslöf, Raija & Veitonen, Ulla 2006. Tavoitteena toimivat tulkkausikäytännöt. Teoksessa Hytönen, Niina & Rissanen, Terhi (toim.) Käden käänneessä. Helsinki: Finn Lectura, 163–180.
- Napier, Jemina & McKee, Rachel & Goswell, Della 2010. 2nd Edition Sign Language Interpreting theory & practice in Australia & New Zealand Sydney: The Federation Press 137-140.
- Vacklin, Anders & Rosenvall, Janne 2015. Käsikirjoittamisen taito Helsinki: Like Kustannus Oy

- Hynynen, Heidi & Pyörre, Susanna & Roslöf, Raija 2003. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 5: Elämä Käsillä: Viittomakielentulkin ammattikuva Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Sanborn, Ian 2017. "Catepillar" by Ian Sanborn Viitattu 13.04.2018 <https://www.youtube.com/watch?v=4PeYpRbg18Y&t=95s>
- Sanborn, Ian 2014. Ian Sanborn's Rooster Viitattu 13.04.2018 <https://www.youtube.com/watch?v=fzcjvWtsKVQ>
- Baer, Conrad 2015. Chef vs. Fly: Visual Vernacular story 14.04.2018 <https://www.youtube.com/watch?v=imbgAbHzGxs>
- Grönstrand, Heidi 2014. Self-Translating: Linking Languages, Literary Traditions and Cultural Spheres. Teoksessa COLLeGIUM: Studies across Disciplines in the Humanities and Social Sciences 15, 116-137
- Viittomakielinen Kirjasto 2014. Punahilkka Viitattu 04.04.2018 <http://www.viittomakielinenkirjasto.fi/fi/punahilkka#.WusEPciFNPY>
- Sanborn, Ian 2017. Tick Tock by Ian Sanborn Viitattu 14.04.2018 <https://www.youtube.com/watch?v=0UCz1caT5Dc>
- Ish's VV world. What is VV? Viitattu 16.04.2018 <http://www.visualvernacular.co.uk/what-is-vv/4588658668>
- Seppälä, Henna & Virtanen, Jenna 2017. Tulkkiopiskelijoiden viittomakielen taidon kehitys tulkkiopiskelijoiden alkuvaiheessa Viitattu 16.04.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/127619/Seppala_Henna_Virtanen_Jenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Jäntti, Päivi 2005. Suomalaisen viittomakielen rakenteen ja tilankäytön oppiminen vieraana kielenä Viitattu 16.04.2018 https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8768/URN_NBN_fi_jyu-200695.pdf
- Karjalainen, Noora 2018. Henkilökohtainen tiedonanto 2018

LIITTEET

Liite 1

TARINA: Versio 1

Hahmot:

Päähahmoina voisi toimia kaksi pientä suomalaista eläintä.

Kani	Orava	Hiiri

Sivuhahmona:

Kameli (aavikon laiva)	
------------------------	--

Juoni:

Kaksi eläinkaverusta haluavat tehdä jotain erilaista kesälomalla. Näkevät mainoksen, jossa puhutaan erämaan laivoista. Molemmat ovat käyneet tavallisessa laivassa, mutta eivät koskaan erämaassa. Ostavat netistä liput aavikolle ja lähtevät etsimään erämaan laivakyytiä. Saapuvat kaupunkiin ja katselevat nähtävyyksiä siellä. Päättävät viimeisenä päivänä käydä katsastamassa kaupungin lähellä olevan keitaan. He etsivät laivaa aavikolta, mutta turhaan. Päätyvät keitaalle, jossa kohtaavat kamelin juomassa. Kertovat, että etsivät erämaanlaivaa, mutta eivät koskaan löytäneet sitä. Kameli sanoo, että he voivat matkusta hänen kyydissään takaisin kaupunkiin ja lähteä kotiin. Palattuaan he tajuaavat, että kamelia kutsutaan erämaanlaivaksi.

Kohtaus 1:

(Maikki katselee miotteliäänä. Make katselee puhelintaan tympääntyneen näköisenä. Maikki ottaa käteensä pinon esitteitä ja selailee niitä. Innostuneena Maikki kääntyy Makeen päin.)

MAIKKI Hei! Tehtäisiinkö jotain kivaa kesälomalla?

MAKE No mitä?

MAIKKI No, mulla on tässä näitä esitteitä.. sopiiko että esitelen näitä sulle?

MAKE No anna palaa.

MAIKKI Urheiluleiri Kuopiossa?

MAKE Njääh. Kotonakin voi urheilla. (Nostelee jalkojaan pari kertaa ylös alas)

MAIKKI No, entäs Golfleiri Porissa?

MAKE (Esittää nukkuvaa)

MAIKKI (Tönäisee Makea)

MAKE Mitä mit.. huuh nukahdin heti, kun mainitsit golfin.

MAIKKI (Närkästyneen näköisenä) No entäpä sitten kokkauskurssi?

MAKE Mä tykkään vaan juustosta.

MAIKKI (viekas hymy) No, entä mennäänkö laivalle?

MAKE Eikös me käyty laivalla noin kuukausi sitten?

MAIKKI No juu, mutta tämä ei ole ruotsilavareissu. Tämä laiva on Saharassa.

MAKE (Ryhdistää asentoaan ja vaikuttaa selkeästi kiinnostuneelta) Mutta... Saharassahan on vain hiekkaa. Miten laiva voi kulkea siellä?

MAIKKI Niinpä! Se olisikin siinä se jännittävä osuus. Se on kuulemma erämaan laiva! No, mitäs sanot? Mennäänkö?

MAKE No joo. Mennään vain.

MAIKKI Hienoa! Nyt meidän pitää vain varata lennot ja majapaikka. Katsoa valmiiksi paikat minne mennä. Pakata laukkuun aavikolle tarvittavia vaatteita, mutta ihan ensiksi varata lennot. Nyt meidän pitää mennä matkatoimistoon...

MAKE (Make alkoi selaamaan puhelintaan kun Maikki mainitsi lennot ja keskeyttää hänet) Nyt meillä on varattu lennot Saharaan ja majapaikka. Varasin ne puhelimella.

MAIKKI Jes! Olipa kätevää. Sitten vain pakkaamaan

Välikohtaus missä paperinukeilla esitetään, kuinka Maikki ja Make nousevat lentokoneeseen ja lentävät Saharan aavikolle

Kohtaus 2:

Astuvat ulos lentokentältä

MAIKKI (Kuumuus iskee kuin seinä) Wau.. onpa täällä kuuma.. huuhuh

Kartan mukaan torille ei olisi pitkä matka... mennäänkö sinne?

MAKE (Make juo vettä vesipullosta nostaa sormen pystyyn odottamisen merkiksi MAIKILLE) Huuh! Olipa jano.. mitäs! Torillekko?

MAIKKI Joo.. sun kannattaisi säästeliäämmin juoda tuota vettä. Sulla on kohta jano uudestaan

MAKE No äst.. eiköhän täältä vettä löydy jossain vaiheessa. Mennäänhän sinne torille siten.

Torille saapuessaan Makella on todella kova jano ja se näkyy

MAKE Huuh! Ihan jäätävä jano.. etittäiskö vettä nopeasti tähän mun pulloon..

MAIKKI Mä sanoin, että sun pitää juoda hieman hitaammin ja säästeliäästi tota sun vettä.
En tiedä nyt mistä sitä tähän hätään löytyisi.

MAKE (Näyttää tuskaiselta) Mä nään sut kahtena... Te molemmat Maikit näytätte vihaisilta.. kamala jano.. hei.. kerro tolle toiselle Maikille, että käydään juomassa

MAIKKI (Katsoo vihaisesti ja alkaa tuijottamaan karttaa)

Hetken käveltyään kaksikko saapuu pienen kahvilan eteen

MAKE Hei! Maikit! Nyt tyssätään tähän juomaan jotain virkistävää.

MAIKKI (katsele karttaa) nyt meidän on mentävä tuonne ja sitten pääsemme tuolle torille...

MAKE Excuse mee mies! Saisinko hieman juotavaa.

KAHVILAN PITÄJÄ Mitä?

MAKE Saisinko minä juotavaa (turhautuneesti ja yli artikuloiden)

KP Aaaa! Juotavaa (viitto juotavan eri tavalla)

MAKE Juu! Juotavaa juu!

Kahvilan pitäjä kaataa metallisesta kannusta kuppiin juotavaa

MAKE Kiitos paljon kiitos! (Make ottaa kupin ja juo. Kupissa on jotain tmausteista ja tulista juotavaa)

MAKE HUaaaah! Onpa tulista tulista anna juotavaa äkkiä!

KP (tulkitsee Maken pitävän juomasta ja kaataa lisää)

MAKE (juo äkkiä toisen kupillisen) HUUUUaaah! Ei lisää samaa juotavaa!

MAIKKI Hei! Huomasitko tuon?

MAKE Joo! WOU! Onpa se hieno! Entäpä tuo (osoittaa)

- MAIKKI Joo tosi hieno! Kaikki täällä on niin erilaista, kuin kotona.
- MAKE Totta. Myös paljon kuumempi. (Pyyhkii hikeä ja tuulettee itseään)
- MAIKKI Oletko nähnyt yhtään erämaan laivaa vielä?
- MAKE En kyllä ole. Olemme olleet täällä jo pari päivää, mutta en ole nähnyt vielä yhtäkään laivaa.
- MAIKKI Noh, mennäänkö tänään katsastamaan keidas, joka on pienen matkan päässä kaupungista.
- MAKE Joo tehdään niin! Ehkä löydämme laivoja matkalla sinne!

Paperinukeilla esitetään kuinka he kävelevät pienen matkan aavikon poikki kaupungista keitaalle.

- MAKE HUH! Täällä on niin kuuma!
- MAIKKI Niin on! Käydään juomassa ja vilvoittelemassa keitaalla.
- MAKE Hei! Keitallaa on joku juomassa!
- MAIKKI Niin on, käydään sanomassa hei!
- MAKE Hei
- MAIKKI Hei
- KAMELI Hei hei! Oletteko turisteja?
- MAKE Juu olemme kesälomamatkalla. Minun nimi on Make ja tässä on Maikki
- MAIKKI Hei hei
- KAMELI Hei! Nimeni on Kameli Kake. Oletteko viihtynyt aavikolla?
- MAIKKI Juu täällä on oikein kaunista, vaikka onkin kauhean kuuma.
- MAKE (nyökkäilee ja pyyhkii hikeä)

KAMELI No juu, minua se ei oikein haittaa. Hei ottakaa vettä. Se helpottaa oloanne varmasti.

MAKE Kiitos, hyvä idea!

KAMELI Jos olette menossa takaisin kaupunkiin, voin antaa teille kyydin selässäni. Niin teidän ei tarvitse patikoida tuolla ulkona kuumuudessa.

MAIKKI Hei! Tuo on taas toinen hyvä idea kiitos paljon!

KAMELI Hypätkää selkään siis!

Paperinukeilla esitetty kohtaaminen, kun Maikki ja Make matkustavat Kamelin selässä takaisin kaupunkiin ja siitä lentokoneella takaisin Suomeen

(Taas kotona. Maikki katselee valokuvia reissulta ja Make istuu hänen vieressään puhelinta pläräten)

MAIKKI Reissu oli aika hyvä vaikka emme nähneetkään erämaan laivaa.

MAKE Niin oli (Make jatkaa puhelimen pläräämistä) Hei! Täällä on netissä on kerrottu kameleista ja tiedätkö mitä?

MAIKKI Noh?

MAKE Kameleita kutsutaan erämaan laivoiksi!

MAIKKI Oikeesti!?! Sehän tarkoittaa, että pääsimme sittenkin matkustamaan erämaanlaivalla!

Liite 2

TARINA: Versio 2

(Maikki katselee mielteliäänä. Make katselee puhelintaan tympääntyneen näköisenä. Maikki ottaa käteensä pinon esitteitä ja selailee niitä. Innostuneena Maikki kääntyy Makeen päin.)

MAIKKI Hei! Tehtäisiinkö jotain kivaa kesälomalla?

- MAKE No mitä?
- MAIKKI No, mulla on tässä näitä esitteitä.. sopiiko että esitelen näitä sulle?
- MAKE No anna palaa.
- MAIKKI Urheiluleiri Kuopiossa?
- MAKE Njääh. Kotonakin voi urheilla. (Nostelee jalkojaan pari kertaa ylös alas)
- MAIKKI No, entäs Golfleiri Porissa?
- MAKE (Esittää nukkuvaa)
- MAIKKI (Tönäisee Makea)
- MAKE Mitä mit.. huuh nukahdin heti, kun mainitsit golfin.
- MAIKKI (Närkästyneen näköisenä) No entäpä sitten kokkauskurssi?
- MAKE Voin tilata ruokaa puhelimella.
- MAIKKI (viekas hymy) No, entä mennäänkö laivalle?
- MAKE Eikös me käyty laivalla noin kuukausi sitten?
- MAIKKI No juu, mutta tämä ei ole ruotsilavareissu. Tämä laiva on aavikolla.
- MAKE (Ryhdistää asentoaan ja vaikuttaa selkeästi kiinnostuneelta) Mutta... aavikolla on vain hiekkaa. Miten laiva voi kulkea siellä? Siis eihän siellä ole vettä?
- MAIKKI Niinpä! Se olisikin siinä se jännittävä osuus. Se on kuulemma erämaan laiva! No, mitäs sanot? Mennäänkö?
- MAKE No minä tykkään risteilyistä ja olisihan tuo jännittävä kokemus..
- MAIKKI Hienoa! Nyt meidän pitää vain varata lennot ja majapaikka. Pakata laukkuun aavikolle tarvittavia vaatteita, aurinkorasvaa, juotavaa, rahaa, aurinkolasti ja... Mutta ensin lennot.. voisimme..

MAKE (Make alkoi selaamaan puhelintaan kun Maikki mainitsi lennot ja keskeyttää hänet) Nyt meillä on varattu lennot Afrikan aavikolle ja majapaikka. Varasin ne puhelimella.

MAIKKI Jes! Olipa kätevää. Sitten vain pakkaamaan

MAKE Minulle riittää nämä housut, pari paitaa ja nämä kakkulat.

MAIKKI Jahas.

He nousevat lentokoneeseen ja lentävät Suomesta aavikolle

Lentokentällä Afrikassa on paljon ihmisiä paljon enemmän, kuin Suomessa

MAIKKI (Kuumuus iskee kuin seinä) Wau.. onpa täällä kuuma.. huuhhuh

Kartan mukaan torille ei olisi pitkä matka... mennäänkö sinne?

MAKE (Make juo vettä vesipullosta nostaa sormen pystyyn odottamisen merkiksi MAIKILLE) Huuh! Olipa jano.. mitäs! Torillekko?

MAIKKI Joo.. sun kannattaisi säästeliäämmin juoda tuota vettä. Sulla on kohta jano uudelleen

MAKE No äst.. eiköhän täältä vettä löydy jossain vaiheessa. Mennäänhän sinne torille sitten.

Torille saapuessaan Makella on todella kova jano ja sen huoma

MAKE Huuhh! Ihan jäätävä jano.. etitäänkö vettä nopeasti tähän mun pulloon..

MAIKKI Mä sanoin, että sun pitää juoda hieman hitaammin ja säästeliäästi tota sun vettä. En tiedä nyt mistä sitä tähän hätään löytyisi.

MAKE (Näyttää tuskaiselta) Mä näen sut kahtena... Te molemmat Maikit näytätte vihaisilta.. kamala jano.. hei.. kerro tolle toiselle Maikille, että käydään juomassa

MAIKKI (Katsoo vihaisesti ja alkaa tuijottamaan karttaa)

Hetken käveltyään kaksikko saapuu pienen kahvilan eteen

MAKE Hei! Maikit! Nyt tyssätään tähän juomaan jotain virkistävää.

MAIKKI (katsele karttaa) nyt meidän on mentävä tuonne ja sitten pääsemme tuolle torille...

MAKE Anteeksi hei mies? Saisinko hieman juotavaa?

KAHVILANPITÄJÄ Mitä?

MAKE Saisinko minä juotavaa (turhautuneesti)

KP Aaaa! Juotavaa (viitoo, kuin kahvia/teetä joisi)

MAKE Juu! Juotavaa juu!

Kahvilan pitäjä kaataa metallisesta kannusta kuppiin juotavaa

MAKE Kiitos paljon kiitos! (Make ottaa kupin ja juo. Kupissa on jotain mausteista ja tulla juotavaa)

MAKE Huuaah! Onpa tulista ja mausteista anna juotavaa äkkiä!

KP (Kaataa Makelle toisen kupillisen)

MAKE (juo äkkiä toisen kupillisen) HUUUUAAH! Ei lisää samaa juotavaa!

Maikki saapuu paikalle

MAIKKI Mitä tapahtuu? Mitä sä olet juonut? (Haistaa kuppia ja vetäytyy pois. Kupissa on voimakas haju)

Viitoo kahvilan pitäjällä vesipullo ja juoda

KP Ojentaa vesi pullon

MAIKKI (ojentaa vesipullon Makelle)

MAKE (nappaa pullon ja juo sen salamana)kiitos.

MAIKKI Jatketaanko?

Maikki ja Make kävelevät itkin katuja ja kyselevät ihmisiltä laivasta. Kukaan ei huomaa ja he alkavat turhautua

MAIKKI Hei! tuolla on joku kapteenin asussa!

Maikki ja Make kyselevät kapteenin asussa olevalta herralta laivasta

KAPTEENI Toki tiedän missä täällä on laiva! seurakaa vain minua!

Kolme lähtevät kävelemään ja lopulta päätyvät satamalle ja Kapteeni osoittaa Maikille ja Makelle laivaa satama-altaassa.

KAPTEENI Siinäpä tuo kaunis laiva!

Maikki ja Make katsovat monttu auki laivaa ja valittavat, että tuo ei ole se laiva jota etsimme

KAPTEENI No tuo on ainoa laiva jonka tiedän! Eivät laivat kulje maalla! Hölmöt! (kävelee pois)

MAIKKI NO hitsi. Mistä me nyt lähdemme etsimään laivaa?

MAKE En minä tiedä.. olen aivan puhki ja poikki.. Pitäsikö meidän mennä takaisin torille?

MAIKKI Kartan mukaan tässä lähistöllä on keidas! Jos sieltä löytyisi meidän etsimä laiva. Se on toki kaupungin ulkopuolella.

MAKE Keitaalle!? Huuh olen aivan puhki.. en jaksaisi oikein kävellä

MAIKKI Kartan mukaan tässä lähellä on talli. Jos lainaisimme tai vuokraisimme hevoset, voisimme päästä käymään keitaalla eikä meidän tarvitsisi kävellä

MAKE Ei tarvitsisi kävellä? Okei mennään äkkiä!

Maikki ja Make kävelevät kaduilla ja löytävät tallin, jossa vuokrataan kameleita. Maikki ja Make ratsastavat kameleilla kohti keidasta ja näkevät suuria dyynejä ja kauniita pyramideja. He näkevät dyynin ylittäessään kauniin keitaan palmuineen ja kirkkaine vesineen.

MAKE Vau! Onpa hienon näköistä!

MAIKKI Niin on! Mutta näetkö yhtään laivaa?

MAKE (Katselee ympärilleen) no en. Palmuja vain.

MAIKKI No hitsi! Mennäänkö katsomaan vettä sitten?

MAKE Mennään vain! Haluan tuntea viileän veden varpaissani.

Maikki ja Make lähestyvät vettä ja saapuessaan sen ääreen. Make heittää pois kenkensä ja iskee jalkansa veteen.

MAIKKI Hyi Make jalkasi haisevat!

MAKE Aaahh... Viileä tuntuu hyvältä koivissani.

MAIKKI Hei tuolla on joku nainen! Kysytään häneltä tästä paikasta ja laivoista!

MAKE Joo mennään vain (Make astelee pois vedestä ja hetken hiekalla ja hänen jalkoja alkaa polttelemaan kuuma hiekka)

MAIKKI Anteeksi! Voisitteko kertoa hieman tästä keitaasta sekä, mistä täältä voisi löytää erämaan laivoja?

NAINEN Siis tästä paikasta?

MAIKKI Juu!

NAINEN No, itse käytän tätä kamelien juomapaikkana. He tykkäävät käydä täällä juomassa ja vilvoittelemassa. He kävelevät pitkiäkin matkoja.

MAKE No entäpä erämaan laivat? Haluaisimme seilata sellaisella. Oletko sellaista nähnyt?

NAINEN Erämaan laivalla? No, ettekö te juuri seilanneet sellaisella tänne keitaalle?

MAIKKI Emme. Tulimme kamelilla.

NAINEN No, mutta ettekö tienneet? Kameleita kutsutaan erämaan laivoiksi. Tavallinen laiva kuivalla maalla? Sehän olisi aivan hupsua

MAIKKI Tarkoitatko, että olemme seilanneet erämaan laivalla tietämättä?

NAINEN (nyökkää)

MAIKKI Vau! Aikamoista. Mitäs sanot Make?

MAKE Jestas...

Liite 3

TARINA: Versio 3

Eläinhahmot:

Make ja Maikki ovat hiiriä

Maikki: Pirteä, lainehtivat hiukset (voiko hiirillä olla hiuksia?), nenä siro ja suora. Pyöreät hörökorvat.

Make: Lyhyempi, kuin Maikki. Lerput korvat. Otsatukka?

Hevonen: Snobimainen, ryhdikäs. Rauhallinen, mutta terävä viittominen

Kake: Lempeä, ja hieman unisen oloinen

(Maikki katselee mietteläänä. Make katselee puhelintaan tympääntyneen näköisenä. Maikki ottaa käteensä pinon esitteitä ja selailee niitä. Innostuneena Maikki kääntyy Makeen päin.)

MAIKKI Hei! Tehtäisiinkö jotain kivaa kesälomalla?

MAKE No mitä?

MAIKKI No, mulla on tässä näitä esitteitä.. sopiiko että esitelen näitä sulle?

MAKE No anna palaa.

MAIKKI Urheiluleiri Kuopiossa?

MAKE Njääh.

MAIKKI (Närkästyneen näköisenä) No entäpä sitten kokkauskurssi?

MAKE Eeih kiitti.

MAIKKI (viekas hymy) No, entä mennäänkö matkalle erämaahan? Siellä näkisi erämaan laivan!

MAKE (Ryhdistää asentoaan ja vaikuttaa selkeästi kiinnostuneelta) Mutta... aavikolla on vain hiekkaa. Miten laiva voi kulkea siellä? ...Okei mennään vain!

MAIKKI Hienoa! Nyt meidän pitää vain varata lennot ja majapaikka. Pakata laukkuun aavikolle tarvittavia vaatteita, aurinkorasvaa, juotavaa, rahaa, aurinkolasit ja... Mutta ensin lennot.. voisimme..

MAIKIN höpöttäessä MAKE varailee jo lentolippuja

MAKE Sain varattua lennot. Sain varattua makuunpaikan meille.

MAIKKI Jes! Olipa kätevää. Sitten vain pakataan tavarat mitä tarvitaan. Menehän siitä

He nousevat lentokoneeseen ja lentävät Suomesta aavikolle

Afrikassa on paljon kuumempi, kuin Suomessa. Maikille ja Makelle tulee nopeasti kuuma.

He etsivät erämaan laivaa kadulta ja näkevät erilaisia rakennuksia, ihmisillä erilaisia vaatteita sekä haistavat uusia tuoksuja ja maistavat uusia makuja. *(Käytä viittomista luovasti tässä kohtaa)*

MAIKKI Kartan mukaan vähän matkaa kaupungista olisi keidas.

MAKE Hei joo! Eihän laivoja keskellä kaupunkia näy. Eiväthän ne mahdu liikkumaan täällä

Maikki ja Make hakeutuvat kaupungin laidalle.

MAIKKI Kartan mukaan tuolla pitäisi olla keidas

Maikki ja Make katsovat oikealle ja vasemmalle, mutta näkevät vain hiekkaa ja tyhjyyttä.

Yhtäkkiä huomaavat edessään kaukana keitaan. He miettivät, kuinka pääsisivät kaukana olevalle keitaalle. Maikki ja Make kysyvät takana olevalta hevoselle, että voisiko häneltä saada kyydin keitaalle. Hevonen toteaa, että on aivan liian kuuma eikä muutenkaan viitsi auttaa heitä. *(Hevonen, jonka kanssa he keskustelevat, on hieman snobimainen eikä suostu lähtemään kuumalle aavikolle. Viitotaan hitaasti ja rauhallisesti sekä snobimaisesti)*

Hevonen ei siis suostu viemään kaksikkoa keitaalle. Hetken päästä kameli nimeltään Kake kysyy voiko tarjota heille kyytiä. Kaksikko suostuu tarjouksen ja lähtee matkaan Kaken selässä. *(Kake on rauhallinen, kenties unisen oloinen. Viitotaan isosti ja rauhallisesti.)*

Matkan aikana Maikki ja Make yrittävät nähdä laivoja, mutta tuloksetta. Keitaallakaan ei näy laivoja, mutta hyvät maisemat. Make kysyy haluavatko he kyydin takaisin ja kaksikko suostuu. Vähän pettyneinä kaksikko palaa kaupunkiin. Lentokoneessa Maikki selailee sanomalehteä ja Make nukkuu. Yhtäkkiä Maikki huomaa lehdessä, jotain ihmeellistä ja herättää Maken. Lehdessä lukee, että kameleita kutsutaan erämaanlaivoiksi. Molemmat ihmettelevät.

Liite 4

<https://youtu.be/22R7CYxr7UY>

Linkki Erämaan laiva demoon.

Liite 5

Ote prosessipäiväkirjasta:

Harjoitteluja

Harjoitteluista napattua ja huomattua.

KUIVAHARJOITTELUT:

Kuivaharjoittelut on sujunut hyvin. Aloittelin peilin edessä kokeilemalla erilaisia tapoja ja kokeilin Karjalaisen antamia vinkkejä, kuten hahmojen roolienvaihtoja paremmiksi. Erilaisia viittomatyylejä tuli kokeiltua. Peilin edessä on vaikea keskittyä koko tarinan viittomiseen, sillä joudun käyttämään katsettani. Katsettani käytän, kun katson esimerkiksi hevosen roolissa alaspäin kohti Maikkia ja Makea. Päätin jättää koko tarinan viittomisen harjoittelun peilin edessä pois ja keskittymällä viittomaan vain viittomia ja muutamia kohtauksia katsomalla peiliin.

Karjalaisen ohjeiden mukaan päätin, kokeilla erilaisia klassifikaattoreita liikkumiseen liittyen. Karjalainen oli ehdottanut käyttää etusormia pystyssä, mutta hän myös ehdotti, että voisin käyttää sormia vaakatasossa. Kuten hiiren viittoma viittottaisiin.

Harjoittelin tänään Kaken roolia. Päätin, että otan Kaken roolin itseeni, kun hän pyytää hiiret mukaansa. Kake ottaisi hiiret selkäänsä ja he kiertäisivät keitaan, että näkyisikö siellä Erämaan laivoja.

Kokeilin tänään erilaisia tapoja, miten alkukohtausta voisi edetä. Maikki ehkä puhuu Makelle liikaa. Päädyin vaihtoehtoon, jossa puhutaan hieman, mutta suurimmat ehdotukset skipataan. Tarinan pituus lyheni huomattavasti tästä.

VIDEOHARJOITTELUT:

Videoin toisen version kirjoituksen, mukaan tarinani. Siitä tuli aivan liian pitkä. Pituus yhtensä 20 minuuttia. Tätä pitää lyhentää. Todella paljon keskustelua ja selittämistä. Auttaisiko kohtausten vähentäminen?

Karjalainen neuvoi minua lyhentämään tarinaa ja vähentämään kohtauksia. Näin olin itse juuri ajatellutkin.

Harjoittelin videolle tarinan alkukohtauksia. Nyt tarinan alun kohtausta toimii hyvin, kun vähensin matkavaihtoehtoja. Kuten Karjalainen sanoikin, pääsimme tarinaan kiinni paljon nopeammin, mikä on hyvä.

Viittomat sujuivat hyvin tänään ja artikulointi alkaa parantua, mutta luultavasti pitäisi vielä vähentää keskustelua hahmojen välillä.

Videoin tarinan muutamaan otteeseen ja kokeilin Karjalaisen ehdottamia viittomia. Keidas kohtausta meni hyvin, mutta mietin vain tuota loppua hieman. Tarinassa menee liian kauan aikaa, jos se pitää päättää Maikin ja Maken kotiin. Videossa huomaa, että olen saanut hahmojen roolit hyvin haltuun varsinkin Kaken ja hevosen.

Videoin tänään muutaman kerran, mutta en oikein edennyt kohtauksissa hirveästi. Aloin pohtimaan, jos videoisin harjoituksen ja tarinan kokonaisuudessaan ja lähettäisin sen Karjalaiselle. Voisin saada kenties palautetta.

Lähetin Karjalaiselle videon ja sain palautetta, että voisin muuttaa tarinaa vieläkin visuaalisemmaksi. Ja tuoda eroja Kaken ja hiirten välille. Esim Hiiret voisivat kii- vetä Kaken selkään, ja kuvailisi sen. Eikä ainoastaan niin, että he pomppaavat vain selkään.

Kokeilut toimivat hyvin tämän päivän harjoituksissa. Voisi jopa sanoa, että Kaken kohtausta alkaa olemaan aika hyvin kasassa.

Hevoselle kehittelin videolla hattua päähän valmiiksi. Kokeilin lippalakkia, mutta iso hellehattu vei voiton.

Karjalainen kehotti myös kokeilemaan kehon käyttöä enemmän esityksessä. Esimerkiksi käydä kyykyssä tai kiivetä tuolille. Kokeilin muutamia vaihtoehtoja, mutta en lähtenyt kiipeilemään.

Videoharjoitukset ovat sujuneet hyvin ja koen saaneeni esityksen kasaan, mutta ikävä kyllä esitystä ei esitetä nyt 25.03. Sovimme Karjalaisen kanssa, että esitys siirtyisi 21.04. Nyt pidän hieman taukoa harjoituksista ja keskityn opinnäytetyön kirjalliseen osuuteen.

Kuvasin tänään demo-videon tarinasta ja alan valmistautumaan esityksen pitämiseen. Esitys oli peruttu, mutta minulla on yhteys Pitäjänmäenkouluun ja olen menossa sinne esittämään. Demon tekemisen aikana treenasin vielä monta kertaa tarinaa, mutta vaikka tarina ei koskaan olisi täydellinen on sen kuvaaminen lopetettava jossain vaiheessa. Olen tyytyväinen demoon, mutta täydellinen se ei ole. Täydellisyyttä en kuitenkaan ollut tavoittelemassa.